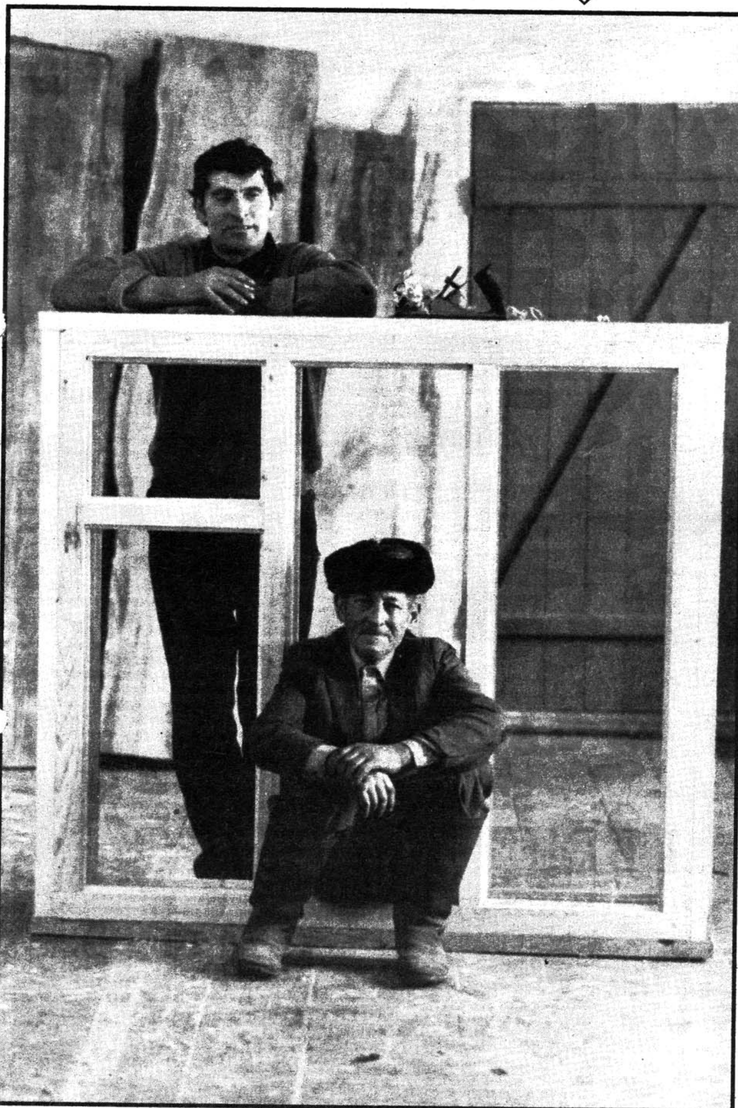
Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України №61 (811) ♦ Субота, 2 квітня 1994 року ♦ Ціна договірна

Христофор ГРУША

ХВОРТОЧКА В МАЙБУТНЄ

Про вибори давайте не будемо. Ні слова. Краще — про щось просте і чесне, — як хатні двері, віконна рама або просто хврорточка. Цікаво, що на світі є люди, котрі достеменно знають, як слово «хворточка» правильно пишеться. Тобто, зовсім не так, як слово «хвіст» чи «хвіртка», а взагалі з іншої літери. А деякі навіть скажуть вам, що славного слова «хворточка» й узагалі нема в нашій співучій мові. І отаких людей, — аж душа танцює, — у нас багато, їх набагато більше, аніж тих, що оту саму хворточку вміють добре змайструвати. От вам двоє таких — із села Бирлівка на Черкащині — завідуючий столярною майстернею Микола Пономаренко та столяр Іван Михайлович Василенко. Секрет в тім, що нинішній начальник майстерні ще маленьким хлопчиком залюбки бігав погратися із стружками та брусочками до дядька Йвана Василенка. А той його не проганяв. Отаким чином, вони, одне слово, можна сказати, добровільно ОБРАЛИ. І роблять своє діло — так, як треба. Але — стоп! Ми ж домовлялися, що про вибори — ні слова. Воно якось само вирвалося — ех, мовляв, якби-то можна було в когось розумного підучитися! Тоді й обирати щось було б легше, і біля мікрохвона стояти. До речі, як це кляте слово правильно пишеться?..

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Читайте у суботньому випуску

6 стор.

Вітаємо Жежеру! І Грушу теж

У День театру, серед одинадцяти премійованих театральною премією «Київська пектораль» опинився і наш кореспондент, завідувач відділом новин, театральний критик Віталій Жежера.

Насправді він ніякий не Жежера, а Христофор Груша. У філософських роздумах про мистецтво, а то й більше — про людське життя, відкриває істини, які, в принципі, вічні, але часто забуваються. Саме до Христофора Груші в редакцію надходить величезна кількість листів: скарги, прохання, подяки. А Віталій Жежера — то ім'я світське. З ним він закінчив Київський театральний інститут ім.Карпенка-Карого, здобувши освіту театрального критика. Саме ним підписує свої сценарії до фільмів, у яких сам же й знімається. З цим іменем ходить на редакційні літучки, відстоюючи естетичні погляди... Христофора Груші, бо уявити собі Жежеру без Груші і навпаки — неможливо. Тому було б справедливо привітати з почесною премією обох. У них сьогодні свято. Не часто в наші часи вшановують журналістів, тим паче преміями. Колектив редакції щиро радіє за свого колегу. А молоді журналісти — ще й заздрять: не так воно легко — писати, як Жежера.

(Матеріал Віталія Жежери читайте в номері на 6-й сторінці).

7 стор.

Забуті діти...

Їх відрядили з Тернопільщини на оздоровлення у сім'ї США і залишили на чужині напризволяще. У чиновників за сиротами душа не боліла....

Корисна порада

Не відкладайте на завтра те, що можна зробити сьогодні. А саме: піти на пошту і передплатити «Голос України» на II півріччя. Якщо, звісно, Вам подобається наша газета. Ні, Ви тільки візьміть почитайте сьогоднішній суботній випуск. «Голос України» обіцяє бути таким же цікавим до кінця року.

8 стор.

Контракт на «швидку»...

Купуємо автомобілі «швидкої допомоги» у «Тойоти». А лубенський мікроавтобус «Сула» може залишитися на узбіччі...

12 стор.

Звідки ми й хто ми?

«Я кохаю Україну» — ці слова вперше сказали половці.

Корисна порада

108 тисяч — мільйон збереже! Оформивши передплату на нашу газету, до речі, за вартість, найнижчу в порівнянні з іншими, — 108 тисяч карбованців на шість місяців, Вам не треба більше сушити голову над проблемою передплати іншої газети. Тільки ми виходимо стабільно — 5 разів на тиждень, по п'ятницях — програма ТБ, по суботах — 16 шпальт, які з інтересом читаються від першої до останньої сторінки.

16 стор.

«Зомбі» прийде із Чорнобильської зони?..

Вузлик на пам'ять

Індекс українського видання — 60955, російського — 60977.

Передплатна ціна на 6 місяців — 108 тисяч крб., на місяць — 18 тисяч крб.

Продиктовано в номер

Привілеї — для всіх

Підписанням ряду важливих українсько-канадських документів завершилися переговори міністрів закордонних справ А. Зленка і А. Уеллета. Міністри скріпили своїми підписами декларацію про особливе партнерство між Україною і Канадою, а також парафували угоду про дружбу і співробітництво між обома країнами. А. Уеллет заявив, що цим зроблено важливий крок у розвитку відносин між Канадою і Україною. На державному рівні закріплене спільне прагнення до дружби, розширення зв'язків в усіх сферах. Реалізація цих документів сприятиме проведенню реформ в Україні. А. Зленко підкреслив, що декларація про особливе партнерство є принципово новим у практиці міжнародних відносин документом. Україна і Канада виходять на форму привілейованих відносин.

А. Уеллет підписав у Києві ряд документів практичного характеру: міжурядову декларацію про співробітництво в реалізації програм управління навколишнім середовищем у басейні Дніпра, економічні угоди.

У депутатів має бути одна пільга

Про свій намір сприяти утворенню в майбутньому парламенті блоку прихильників ринкових реформ заявили на прес-конференції у Києві президент Української правничої фундації Сергій Головатий і керівник Українського фонду ринкових реформ Володимир Лановий.

На їхню думку, народний депутат, який прийде не сьогодні-завтра у Верховну Раду, має користуватися тільки однією пільгою: відстоювати свою позицію біля мікрофону. В усьому іншому — його права мають бути тотожними правам виборців.

Пропозицію Президента відхилено

Сесія Севастопольської міськради відхилила пропозицію Президента України Л. Кравчука затвердити на посаді представника Президента України в Севастополі М. Глушка. На думку депутатів, М. Глушко, як і раніше, має керуватися тим, що є: посадою виконувача обов'язків представника Президента в Севастополі аж до наступних виборів місцевих Рад, призначених на 26 червня. Мотивується це тим, що після цих виборів інститут представників України буде скасований.

Уїльям Г. Мілер у Севастополі

1 квітня Севастополь відвідав посол США в Україні Уїльям Г. Мілер. У ході візиту він двічі зустрічався з командувачем ЧФ адміралом Е. Балтіним. За словами посла, його візит до Севастополя пояснюється бажанням особисто познайомитися з адміралом Балтіним і з його допомогою на місці вивчити проблеми ЧФ, Севастополя і Криму. У ході розмов відбувся відкритий обмін думками з широкого спектра питань, які стосуються обстановки у Севастополі і на ЧФ. Посол США висловив надію на конструктивний діалог у майбутньому. Уїльям Г. Мілер відвідав сторожовий корабель «Безукоризненный», музей ЧФ й усипальницю російських адміралів «Володимирський собор».

Вразили черги

Сенатори бельгійського парламенту від ліберально-демократичної та християнсько-демократичної партій Х'юго ван Ромпай та Алоїз де Бакер — офіційні спостерігачі міжнародних організацій на виборах до ВР України у Черкаській області — провели прес-конференцію. Вони відзначили, зокрема, що їх особливо вразила висока громадянська свідомість й активність виборців, а також ентузіазм, з яким поспішали черкащани на виборчі дільниці і... навіть ставали в чергу до урн.

Залишається сподіватися, що й під час другого туру голосування активність виборців залишатиметься високою, і парламент буде обрано.

ПРОДОВЖУЄМО ОБИРАТИ

За даними прес-центру «Вибори-94», 2 квітня відбудеться другий тур голосування у Балаклїївському в/о № 386.

3 квітня виборці голосуватимуть у таких округах:

Вінницька область — Бершадський в/о № 54;

Донецька область — Будьонівський в/о № 107;

Житомирська — Богунський в/о № 154, Корольовський в/о № 155, Бердичівський в/о № 156, Коростенський в/о № 157, Андрушівський в/о № 159, Баранівський в/о № 160, Житомирський в/о № 161, Коростишівський в/о № 162, Малинський в/о № 163, Овруцький в/о № 164, Чуднівський в/о № 166;

Івано-Франківська область — Залізничний в/о № 195;

Київська область — Таращанський в/о № 225;

Тернопільська область — Гусятинський в/о № 360;

Харківська область — Ізюмський в/о № 380, Куп'янський в/о № 381, Лозівський в/о № 382, Люботинський в/о № 383, Первомайський в/о № 384, Чугуєвський в/о № 385, Богодухівський в/о № 387, Валківський в/о № 388, Вовчанський в/о № 389, Дергачівський в/о № 390, Зміївський в/о № 391, Красноградський в/о № 392, Харківський в/о № 393.

Отже, наступні вихідні мають визначити ще 30 народних обранців.

На 9 квітня заплановано голосування ще у 16 округах: №№ 242, 245, 366—379. У решті округів другий тур голосування намічено на 10 квітня.

НЕ ГОЛОСУЙТЕ ЗА КОВБАСУ

14 кандидатів у нардепи від Харківщини, котрі вийшли у другий тур голосування, виступили перед представниками засобів масової інформації із спільною заявою, в якій застерігають народ України від повторного, тепер добровільного, вибору комуністичної ідеї. Члени демблоку «Вибір Харківщини» закликають виборців не голосувати лише за обіцяну дешеву ковбасу. На їхню думку, країну можуть врятувати тільки реформатори, а не фанати неокомуністичної ідеї.

Водночас депутат колишнього складу ВР України, кандидат у народні депутати України, який не пройшов у другий тур, Генріх Алтунян звернувся до Центрвиборчкому з протестом проти створення нерівних умов у передвиборчій кампанії, зокрема, проти того, що на телебаченні віддавали перевагу його суперникові Володимирові Гриньову.

Зняв свою кандидатуру суперник В. Гриньова народний депутат ВР України минулого скликання Валерій Мещеряков. У першому турі голосування він набрав 13,7 % голосів виборців. У В. Гриньова — 35,8 %. Як заявив В. Мещеряков, він зняв свою кандидатуру «на знак протесту проти нечесних методів передвиборчої боротьби і численних порушень Закону України про вибори Володимиром Гриньовим».

ПОПЕРЕДЖЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Представництво Всесвітнього єврейського агентства «Сохнут» в Україні Міністерство юстиції України зареєструвало 5 січня 1993 року як громадську організацію, основною метою діяльності якої є надання допомоги та сприяння єврейському населенню України у відродженні культури і традицій.

Незважаючи на те, що статутом представництва чітко окреслено напрями його діяльності щодо вивчення історії єврейського народу, сприяння в проведенні єврейських національних свят, розвитку зв'язків із державою Ізраїль і єврейськими общинами інших країн, представництво і особисто його керівник проводять активну роботу, спрямовану на неправомірне стимулювання відтоку до Ізраїлю, під приводом навчання, найбільш здібних і обдарованих, фізично здорових 15 — 17-річних юнаків та дівчат з наступним прийняттям ними ізраїльського громадянства та іудаїзму. Вважаємо, що це є втручанням «Сохнута» у внутрішні справи нашої держави, оскільки навчання громадян України за кордоном регулюється міждержавними угодами або двосторонніми угодами між навчальними закладами, які укладаються лише за погодженням з відповідними владними структурами. Таких угод між Україною і Ізраїлем на цей час немає.

Така діяльність «Сохнута» виходить далеко за межі його статутних положень, іде всупереч Конституції України та Закону України «Про об'єднання громадян».

Крім того, відповідно до інформації начальника Державної податкової інспекції Київської міської державної адміністрації, в порушення вимог статті 24 Закону України «Про об'єднання громадян» «Сохнут» до цього часу в органах державної податкової інспекції не зареєстрований, від сплати податків в іноземній валюті ухиляється. Фінансові операції проводяться ним через малі підприємства, зокрема через рахунок малого підприємства «Зелений театр».

На підставі викладеного, керуючись ст. 29 Закону України «Про об'єднання громадян», Міністерство юстиції України, як легалізуючий орган, за вчинені «Сохнутом» правопорушення виносить представництву попередження. У разі продовження такої протизаконної діяльності Мінюстом буде поставлено питання про прийняття до представництва більш суворих видів стягнень, передбачених чинним законодавством, аж до примусового його розпуску (ліквідації).

Відділ правової інформації Мінюсту України — Укрінформ.

...І КІНЦІ В БУНКЕР

МАЙЖЕ ДЕТЕКТИВ

Знак біди

У Луцьку сталася НП. Місцева влада тільки недавно дізналася, що з вересня 1993 року на території міста (за кілька метрів від річки Стир) лежать хімпродукти невідомого призначення, завезені з Польщі фірмою «Мідас». Їх у 194 бочках більше 10 тонн. Вантаж адресований місцевому науково-виробничому товариству «Індустрія-Т ЛТД». Прибув вантаж без належного контракту, специфікації та сертифіката.

— Ніхто досі не знає, через який митний пост ці хімпродукти потрапили на Волинь, — обурювався начальник Держуправління з охорони навколишнього природного середовища області Ростислав Мігас. — Враження таке, ніби вони з неба впали. Навіть немає товарно-транспортної накладної.

Загадкового дуже багато. Генеральний директор «Індустрії-Т ЛТД» Євген Лебедь стверджує, що з польською фірмою «Мідас» у нього немає ніяких ділових відносин.

— У нас є контракт із фірмою «Доріс» із Влодави, — розповідав Євген Олександрович. — Поляки заборгували нам кілька тисяч доларів. По телефону домовились, що на ці долари вони надішлють фарби, лаки... А про фірму «Мідас» нічого не знаю.

Хочеться вірити, що це так. Але ж «товар» півроку зберігався на складах «Індустрії-Т ЛТД». І без належних документів. Ще й досі невідомо, що за речовини у бочках. Значно пізніше надійшли з Польщі якісь неофіційні папери з німецьким текстом. Якщо вірити цьому тексту, в бочках — небезпечні продукти, які розпадаються від сполучення з водою, кислотою, вуглекислим газом, здатні утворювати отруйну синильну кислоту. Як сказав Р. Мігас, є підозра, що цей вантаж надійшов з іншої країни, але через Польщу.

Коли місцеві власті дізналися, що то за «товар», вирішили негайно вивезти його за місто. Прийшли на допомогу штаб цивільної оборони області, санітарна служба, міліція, втрутилася прокуратура... Хімічні речовини завезли на територію колишньої військової частини і закрили в бункері колишнього командного пункту. І знову — порушення. Адже військове майно передане колективному сільськогосподарському підприємству «Україна» Ківерцівського району. Однак у керівників господарства ніхто не те що не спитав дозволу, а навіть не поставив їх до відома. Місцеві жителі, звичайно, невдоволені, бо деякі з них тут працюють.

Заступник глави Волинської держадміністрації Андрій Чумаченко розповів, що відповідним службам до Польщі надіслали листа з проханням віднайти господаря невідомих хімікалій. Відповідь була така: «Пан керовник» перебуває під «кріміналом».

А чи існує фірма «Мідас»?

Ось так і живемо. Вже чимало часу з Німеччини на Луцький завод виробів з пластмас завозять як сировину відходи. На тобі Боже, що мені негоже. І робиться це без дозволу природоохоронних органів. Це сміття підприємство не може переробити, а його везуть. Майже 130 тонн німецьких відходів поховано на території заводу. А 40 тонн ще лежить...

Волинська область.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Від редакції.

28 березня цього року в Женеві за взаємної згоди представників понад 100 країн — учасниць Базельської Конвенції прийнято повну заборону експорту небезпечних відходів (включаючи вивезення відходів для переробки) з розвинених країн до країн, що розвиваються, та країн Східної Європи і СНД.

Сьогодні 98 відсотків відходів різних виробництв утворюється саме в найбільш розвинених 24-х країнах світу — тож віднині їм самим доведеться поратися з тим брудом.

Щоправда, Україна поки що не приєдналася до Базельської Конвенції. Тож її і використовують як смітник...

До ювілею поета

Розпорядженням Президента України Л.Кравчука утворено Організаційний комітет з відзначення 100-річчя від дня народження видатного українського поета, перекладача, вченого і громадського діяча Максима Тадейовича Рильського, яке виповнюється 19 березня 1995 року.

Затверджено персональний склад Організаційного комітету, головою якого призначено Миколу Жулинського. Комітет має у двомісячний строк розробити ювілейні заходи й подати їх на затвердження Кабінету Міністрів України, якому доручено виділити необхідні кошти на підготовку і проведення цих заходів.

Бідність — не вада. Але і хвалитися нею не варто

«Найважливіша цінність одиниці й держави — це сила, яку дають освіта, гроші й армія, бо світ любить красу, але рахується тільки з силою», — ці слова належать одному з найбагатших українців у світі Петрові Яцику — великому бізнесмену і великому меценатові з Канади. Їх, як і багато інших неординарних міркувань — можливо, не завжди нам, українцям, приємних, але цілком справедливих, — ви знайдете на сторінках мудрої і глибокої книги Михайла Слабошпицького «Українець, який відмовився бути бідним», благословенної в світ видавництвом «Рада».

«Я свідомо нічого не пригладжував, я хотів розбудити національні амбіції наших співвітчизників. Я хотів роздратувати читача, бо людина сильна не тільки своїм розумом, добротою, силою, але нерідко й роздратуванням», — сказав Михайло Слабошпицький на презентації книги, влаштованій Українською Всесвітньою Координаційною Радою.

Автопорт «Чоп»

Керівництво Закарпатської облдержадміністрації шукає найвигідніших можливостей для створення сучасних пунктів пропуску автотранспорту через державний кордон України. Одним з них стане автопорт міжнародного класу «Чоп». Пропозиції про його спорудження разом з керівництвом Держмиткому та представниками італійських ділових кіл були обговорені в облдержадміністрації. Італійські спеціалісти бачать цей порт як велике підприємство, що забезпечуватиме швидке проходження митного і прикордонного контролю. Разом з тим в автопорту будуть усі умови для технічного обслуговування машин, зберігання вантажів. Водіїв і пасажирів прийматимуть готель, магазини, інші необхідні об'єкти. Автопорт «Чоп» забезпечить роботою 2,5 тисячі місцевих жителів, що важливо для цього району. Витрати на його спорудження окупляться за 3 роки.

Володимир СКАЧКО, «Голос України»

НЕ ТРЕБА ІНВЕНТАРИЗУВАТИ НЕПРАВИЛЬНІ РІШЕННЯ

Без коментарів

Як відомо, колишня Верховна Рада Росії прийняла постанову, якою визначила російський статус Севастополя, міста, на території іншої незалежної держави, тобто України. З того часу в Росії Верховної Ради не стало, з'явилася Державна Дума. А ось що думають про відому постанову депутати Думи: голова комітету з питань СНД та зв'язків із співвітчизниками Костянтин ЗАТУЛІН та Сергій СТАНКЕВИЧ.

К.ЗАТУЛІН: — Я хотів, щоб нас правильно зрозуміли. Загальну позицію Росії з питань зовнішньої політики відразу висловив Президент Борис Єльцин. Він, як ви знаєте, не зволікав із заявою щодо цього рішення парламенту.

А тепер підкажіть нам, що було б розумніше у нашій ситуації. 12 грудня було обрано новий парламент і затверджено нову Конституцію Росії. Чи варто нам списком або окремо скасовувати рішення, які за кілька попередніх років прийняла колишня Верховна Рада? Приміром, про призначення Олександра Руцького Президентом чи про призначення Очалова міністром оборони? Чи не здається вам, що виокремлення питання про денонсацію постанови щодо Севастополя в цій ситуації мало б дещо дивний характер? Деякі політики мудрі по шкоді.

Я не думаю, що з боку такого органу, як Державна Дума, яка поважає себе, замість того щоб пропонувати, приміром, у російсько-українських відносинах відкрити нову сторінку, приймати рішення, спрямовані на зближення, було б правильно починати ревізувати й скасовувати рішення попередньої Верховної Ради. Повторюю, 12 грудня минулого року в нас обрано новий парламент і затверджено нову Конституцію, в якій є перехідні положення, що стверджують, як і які попередні законодавчі акти діють. Постанова щодо Севастополя фактично не діє і ніколи не була чинна, навіть у момент її прийняття.

С.СТАНКЕВИЧ: — Обговорюючи це питання, ми спровокували б черговий раунд дискусії, яка розпалила б пристрасті в Державній Думі.

К.ЗАТУЛІН: — Очевидно для тих, хто хотів би україно-російського зближення, що за минулий час зроблено чимало непотрібних заяв і з російського, і з українського боку. Можливо, це наша перевага в тому, що можемо послатися на те, що то були заяви колишнього органу влади. Серед нинішніх керівників, міністрів України є чимало людей, котрі в різний час допускали заяви, які можна розцінити як антиросійські. Тож не треба інвентаризувати взаємні помилки і неправильні заяви.

МОДЕЛЬ ІДЕОЛОГІЇ В УКРАЇНІ БУЛА І ЗАЛИШАЄТЬСЯ РАДЯНСЬКОЮ

Такого висновку дійшли в результаті опитування населення вчені-соціологи

Результатами унікальних масштабних досліджень, які вперше проводились у країні, поділилися вчені інституту соціології Академії наук України. Вивчаючи соціально-культурну орієнтацію восьми найбільш численних етносів держави, спеціалісти підготували великі серії найрізноманітніших, часто навіть нетрадиційних запитань. Як розповіли заступник директора інституту по науці доктор соціологічних наук Микола Шульга і керівник проведених робіт доктор економічних наук Юрій Саєнко, на деякі з них були одержані часом зовсім несподівані відповіді, які у чомусь співпадали, а у чомусь відрізнялись у респондентів різних національностей.

Для всіх без винятку головними цінностями в житті є здоров'я, сім'я, вільне волевиявлення, розвиток культури, релігія. Більша частина позитивно ставиться до ідеї незалежності України, відродження національних традицій свого народу. Половина опитаних у реалізації своїх життєвих планів сподівається на себе, своїх близьких і лише дуже незначна частина з них розраховує на допомогу держави і колективу. Проте участь в громадському житті, мітингах та інших акціях протесту здатні прийняти тільки 20 відсотків респондентів. Що стосується способу життя, то більша частина хоче розбагатіти, але виявляє надто низьку активність відносно пошуку для цього засобів і можливостей.

Опитування показало, що між людьми різних національностей, які проживають у нашій державі, немає ворожнечі, вони ставляться одне до одного толерантно. І в той же час тільки 75 відсотків громадян, які беруть участь у дослідженнях, пов'язують у майбутньому свою долю з Україною, а половина, і серед них немало українців, не хочуть, щоб їхні діти і внуки жили на землі предків.

Що стосується статусу української мови як державної, то лише 23 відсотки респондентів підтримують Закон по державну мову. Більше половини обстоюють співіснування двох — української та російської. Дослідники переконалися, що у представників всіх етносів іде поступовий процес забування національних традицій. Найбільш живучими виявилися рецепти національної кухні, пісні і казки, обряди релігійних свят.

Відповіді на ці та багато інших запитань дали змогу зробити висновки: всі етноси України поки що знаходяться в глибинах радянської ідеології, і цього не можна не враховувати у вирішенні багатьох насущних проблем. Спеціалісти вважають, що населення України — це аморфна маса, тому необхідно активніше включати людей в економічну діяльність. Але не можна проводити єдину для всієї країни політику перетворень, потрібні адресно-регіональні підходи з урахуванням етнічних особливостей.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Виборець подорослішав

У моєму Ріпкинському виборчому окрузі № 32 найбільше голосів одержав викладач Чернігівського педінституту Василь Молочко, який обстоює комуністичні погляди і називає себе політологом. Причому секрет його успіху на виборах банальний, як і демагогічна філософія: він побудував свою передвиборчу агітацію на абсолютно необ'єктивному запереченні платформи свого суперника на виборах Анатолія Дроня, який, до речі, не вийшов з боротьби і продовжує балотуватися в нашому окрузі. Так-от, Дронь обстоює обмеження державного регулювання економічних процесів і, зокрема, приватизації, а Молочко — закликає посилити втручання держави в економічні процеси, у приватизацію, збирається боротися за соціальну справедливість у суспільстві. Прикро, що не всі виборці це усвідомлюють, що їм боляче розлучатися зі старими стереотипами, що проходять у парламент кандидати, які обіцяють народові носити його на руках. Ніби нерозумну дитину. Але народ уже подорослішав, а державі — вже несила.

Валентин РУБЛЕВСЬКИЙ.

Напередодні події

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

ОБІЦЯЮТЬ СТРАЙКОВИЙ КВІТЕНЬ

Як щойно стало відомо, супротиву гірників нашому суспільству не минути, принаймні на Донеччині. 4 квітня слід чекати на черговий страйк.

17 березня застрайкували гірники на Заході України. Далі перекотилося на схід — у козацько-шахтарське Селидове. Причина невдоволення — невиплата грошей за кілька місяців. Загальна ж заборгованість становить близько трильйона карбованців. Потенціал вибуху накопичується. І це, безумовно, «на руку» певним політичним силам. Не будемо забувати, що донецький страйком, хоч би як від того відхрещувався, досі перебуває під впливом свого колишнього ватажка, нині головного ідеолога місцевої влади, горезвісного Ю.Болдирева. Однак нинішній супротив готують разом — як незалежні, так і офіційні шахтарські профспілки — це вдруге в історії страйкового руху Донбасу (перша спроба «союзу» видалася невдалою). Шахтарські ватажки причину кризи вбачають у неспроможності нинішнього уряду України позитивно впливати на економічну ситуацію, гальмуванні ринкових реформ. Про це, до речі, заявив у місцевій пресі голова Міжрегіонального об'єднання НПГ ВО «Красноармійськвугілля» Михайло Волинець.

Нещодавно березнева нарада гірників у Макіївці засвідчила: шахтарі мають серйозні наміри в боротьбі за свої соціальні права. Ніби підтримують останніх і директори вуглевидобувних об'єднань області, але й маємо приклади, коли генералітет сахався своїх вірних солдат...

Ще про одне: страйкомівці плекали надії побачити у новій Верховній Раді чимало своїх представників. Тріщечки, здається, прорахувалися: комуністи-соціалісти, котрі й сьогодні говорять від імені трудящих, «трудовики» та інші залишили трударям мало шансів...

Фото Володимира ПАНАСЮКА.

Володимир СЕМЕНО, журналіст

Гори, гори, мій підсвічнику

Про таких людей кажуть коротко: «Майстер!» І більше не треба нічого пояснювати

Понад чверть століття свого життя Юрій Бойко присвятив розвиткові художнього лиття в рідній Полтаві. Впродовж багатьох літ його невеликими шедеврами милувалися і захоплювалися тисячі відвідувачів Полтавського краєзнавчого музею. Серед них — скульптурні портрети Тараса Шевченка, Івана Франка, інших людей, які складають славу і гордість нашої України.

Рік тому Юрія Олексійовича запросили на роботу до виробничого об'єднання «Полтавамаш». Чому?

— Та тому, що талант і фантазія цієї людини справді безмежні! — запевнив начальник точного сталевого литва А. Сухомлин.

Саме в цьому цеху і створили дільницю художнього лиття, а ентузіасти налагодили випуск виробів — як для масового споживача, так і для індивідуальників за їхніми замовленнями. До торговельної мережі вже надійшли витончені підсвічники, меблева гарнітура, набори для дверей тощо. Є бра — підсвічник на три «вогники» (нині готується на п'ять). Ці та інші речі можна придбати в «Гамі» — спеціалізованому магазині підприємства «Полтавамаш».

Що робить тут Юрій Бойко? Він, як художник, дизайнер, виготовляє форми для лиття тих чи інших виробів. Аби прискорити термін випуску певних речей, замовник може запропонувати власну сировину — бронзу, латунь, сталь...

Можливо, про це і не варто було б кричати на всю державу, але відверто скажемо: художник лиття на підприємствах України ще, на жаль, не має міцної, постійної прописки. Тож працівники ВО «Полтавамаш» і зокрема Юрій Бойко — одні з першопрохідників у створенні прекрасного саме на виробничій основі.

Полтава.

На знімку: художник цеху точного сталевого литва Ю. Бойко.

Фото Олександра КАДУНА.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

І тут і там — шерше ля фам!

Історія усіх часів і народів свідчить: вірші, кар'єри та війни частенько бували освячені негучним жіночим іменем. Тому кандидат, який обіцяє після обрання в народні депутати роздати всім виборницям по тампаксу, зовсім навіть не той, ким видається на перший погляд. По-перше, тому, що за статистикою жінок на землі більше, ніж чоловіків, а по-друге... Ось вам ще історія на цю тему...

Киянин містер Ікс нікуди не балотується, бо займається іншою, не менш корисною, справою. За професією він — кібернетик, за родом занять — заступник директора київської комерційно-науково-виробничої фірми. І надихали його не голоси потенційних виборниць, а цілком конкретна наша колега Катя Вороненко (читайте «ГУ»).

Дізнавшись про жахливі подробиці злочинного нападу на Катю, товариш Ікс замислився... Аж на годину. І винайшов новий акустичний засіб індивідуального захисту для жінок, назвавши його на честь натхненниці «Катюшею».

Зовні «засіб» нагадує прозаїчний газовий балончик. Та його численні функціональні переваги очевидні. Насамперед, пристрій абсолютно нешкідливий. (До речі, під час опитування багатьох друзів і знайомих, проведеного товаришем Ікс, з'ясувалося, що газові балончики через деякий час починають «отруювати», здатні викликати алергійні реакції). Крім того, «Катюша» напрочуд проста в користуванні. А от балон дає спрямований струмінь — ризикуєш не потрапити в «ціль», а то й вдихнути ненароком. Та й користуватися ним можна лише двічі-тричі. А в новому пристрої встигай тільки батарейки міняти.

Принцип дії геніально простий: відчув небезпеку, натискуєш на ма-а-а-люсіньку кнопочку, що приводить механізм у бойову готовність. Але кнопку не відпускаєш. Коли небезпека очевидна, відпускаєш кнопку, і «Катюша» видає досить голосний звуковий сигнал.

Ну й що? Та як це що! По-перше, ви одержуєте психологічну перевагу: в подальшому дія розвивається вже за вашим планом. По-друге, ви на кілька секунд спантеличуєте противника, отримуючи можливість тікати. Є й більш тонкий тактико-психологічний розрахунок. Після 22 години на ваш крик у під'їзді не висуне носа жодна душа. А ось поцікавитися, хто це спокій громадський порушує, бажаючі знайдуться. Як кажуть, думайте самі...

А сам автор винаходу вважає, що за допомогою такого сигнального пристрою можна запросто відшукати одне одного в натовпі. Загалом, дуже цікава річ. Аби тільки шерше той, хто візьметься запровадити винахід у масове виробництво. Вдячність фам гарантовано.

Василь ТАРЧИНЕЦЬ, журналіст

«Веста» звертається до «РЕМА»

Правду кажуть, що військові люди організованіші й найініціативніші. Ось тому приклад. Група військових лікарів Росії, звільнившись у запас, створила комерційну фірму «Веста», яка займається купівлею та продажем найсучаснішої медичної апаратури та обладнання іноземних фірм.

Представників із «Вести» зацікавило Львівське підприємство радіоелектронної медичної апаратури (РЕМА). Саме тут виробляється найсучасніше обладнання. Це — дефібілятори для електроімпульсної терапії, які успішно використовуються при лікуванні гострих і хронічних порушень серцевого ритму. Значної популярності серед медиків набули й реаніматологічні монітори ЕМР-01. Словом, львів'яни приємно здивували своїх російських колег, які тепер готують замовлення на медичне обладнання.

Львів.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Брак вплинув... на печінку

Школу № 2 у Сарнах було зачинено задовго до початку весняних канікул — діти почали хворіти вірусним гепатитом. Санітарна служба встановила: причина захворювань — пошкодження каналізаційних труб під підлогою їдальні. А труби вийшли з ладу тому, що осів фундамент. Нехлюї-будівельники, одним словом, «постаралися». Одні, отже, роблять брак, а іншим він через печінки виходить...

Рівненська область.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

ХОЧЕШ — ЛАЙ, АЛЕ ГРОШІ ВІДДАЙ

15 мільйонів карбованців на користь ображеного — головного редактора «Одеських вістей» Віктора Васильця — вирішив стягнути з редакції газети «Юг» народний суд Малиновського району Одеси. В таку суму оцінено наклеп, зведений цією газетою на позивача у статті «Начитались Васильця і пішли громити фермерів». «Юг» зобов'язано також опублікувати заяву-спростування В.Васильця та публічно вибачитися перед ним за образу честі й гідності. Слід сказати, що останній прагнув порозумітися з колегами, надіслав їм свого листа, де заперечував висунуті на його адресу звинувачення, прохав опублікувати спростування, та зустрічного кроку не дочекався. Отоді й звернувся до суду. До речі, у цьому ж народному суді розглядається ще кілька позовів до редакції «Юга»; якщо і їх він задовольнить, то колективові, що вдається до перекручень та домислів, доведеться сплатити скривдженим понад мільярд карбованців. Дорога ціна гонитви за сенсаціями, якщо пропонувавне широкому загалу слово сумлінно не виважувати. Так і збанкрутувати недовго.

Одеса.

Леся ДУБОВА, студентка

У КОЖНОЇ НАЦІЇ МОРОЗИВО МАЄ СВІЙ СМАК

У Києві відбулася міжнародна виставка кондвиробів «Світекспо»

Солодке життя тривало недовго: з 27 по 31 березня, проте розбурхало київських дітей і навіть підприємців України. За статистикою, яку оприлюднив 30 березня на прес-конференції директор Експоцентру та Зовнішекспобізнесу Владислав Соколовський, тільки за перших два дні виставку «Світекспо» (в Національному виставковому центрі) відвідали близько 900 спеціалістів. Для України, яка звичайно вповільнено реагує на нове, цифра — надзвичайна. Близько 40 відсотків спеціалістів репрезентували структури недержавні, що порадувало іноземні фірми. Їх було 32 з 14 країн світу, зокрема Німеччини, Голландії, Бразилії, США, Чехії, Угорщини, Пакистану тощо.

Порівнювати їхні стелажі з продукцією, запропонованою українськими кондитерами, мабуть, недоречно. Але іноземних підприємців наша відсталість не шокує: не можна мати все одразу, починають з малого (хоч і починаємо ми вже вкотре). Та на першій такій виставці в Україні всі новачки. Гості — бо тільки відкривають ринок і можливості нашої держави, господарі — бо змушені вчитися у сусідів елементарних речей: хоча б як упаковувати солодощі, щоб на них було приємно дивитися.

За словами пана Еріха Бекле (фірма «Бекле імпорт GmbH»), виставка, хоч організована трохи не так, як звикли до цього на Заході, приємно його подивувала. А саме: кількістю контактів. Якщо хоч 10 відсотків з них будуть плідними, можна сподіватися на успіх.

— Найбільші проблеми, які доводиться розв'язувати, створює сама ваша держава, — поскаржився пан Бекле, запропонувавши водночас скуштувати тістечка, що їх його фірма закуповує у кращих кондитерів Франції, Іспанії, Італії для німецьких дітей віком від 8 до... 80 років. — Україна робить велику помилку, що думає тільки про сьогодні і забуває про завтра. По-перше, величезні податки і мита не сприяють приватизації, по-друге, вже створені приватні фірми змушені не завжди дотримуватися законів, бо просто не можуть працювати зі збитком. А це турбує і нас. Якщо колеги з України вміють обдурити податкову інспекцію, то й ми не маємо гарантій чесної гри. Так вважають багато підприємців. Переконати їх у протилежному важко. Ваші люди, навіть рядові службовці, намагаються на кожному кроці обікрасти іноземців. Я маю на увазі не тих шановних колег, з якими контактував на виставці.

У готелі «Київському» панові Бекле доводиться платити за номер 200 доларів щодоби. Ціна дуже висока навіть для німецького бізнесмена, тим паче, що запропоновані умови й послуги цього не варті. Але з рівноваги бізнесмена вивів не холод і не дірявий кран, а рахунок за міжнародну розмову — 48 доларів... за 45 секунд. Готельні заробітчани забули, що мають справу з німцем, а тому вирішили «вплинути» на нього по-нашому і відмовилися віддавати ключі від оплаченого наперед номера, поки пан Бекле не здасться. Чим скінчилася суперечка, не знаю. Але, очевидно, що німецькому бізнесменові життя у Києві видалося не дуже солодким.

Як почували себе інші гості? Вони згодні терпіти будь-які незручності, бо шукають контактів (двосторонніх) з Україною. І тому змушені пристосовуватися до наших «звичок». Як сказав угорський бізнесмен пан Самбо: «Кожна нація має свій смак морозива». Наше морозиво не дуже солодке. Але цього, на жаль, організаторам виставки не вирішити. Безпосередню свою роботу вони виконали блискуче, а тому заслуговують теплих слів.

Отож останню репліку посилаю не їм: щоб вивести цю державу з кризи, щоб увійти в міжнародний ринок, щоб створити цивілізовану економіку — виставок замало. Навіть дуже солодких!

Зорислав БАЙДЮК

НОВИЙ МОЛОДІЖНИЙ КЛУБ

У Будинку культури, просвіти та дозвілля Збройних сил України відбулася презентація Клубу творчої молоді, який буде діяти при лізі «Матері і сестри — воїнам України».

Ініціаторами створення клубу стали студенти Київського інституту культури.

— Мета нашого клубу, — говорить Микола Мохнас, студент факультету масової режисури, — соціальна підтримка і захист молодих талановитих людей. Ми організовуємо концерти, виставки художніх творів, прикладного мистецтва. Найкращі отримують спонсорські призи, запис фонограм, костюми для виступів, музичні інструменти.

Що ж спонукало лігу «Матері і сестри — воїнам України» взяти під свою опіку клуб?

— У наш нелегкий час, коли вирішувати проблеми молоді невигідно і важко, — говорить президент ліги, народна артистка України Галина Яблонська, — ідея створення такого клубу на часі. Вона визрівала давно. І дуже добре, що організувати його взялися саме молоді без вказівки згори. Ліга взяла на себе роль координатора і помічника. У створенні цього клубу ми бачимо можливість спілкування мистецької молоді з воїнами. Хлопці приходять з армії у суспільство з деформованою психікою, і тому ми маємо великі надії, що Клуб творчої молоді України буде гуманізувати армію, а через неї і суспільство.

Київ.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

ОЗЕРНИЙ КРАЙ ВОЛИНІ

Ошатне селище Шацьк на автотрасі Львів—Брест оточене мальовничими лісами, голубими плесами озер.

Унікальність цього краю в тому, що на невеличкій території Шацького району 22 озера, які є окрасою не лише Волині, а й усієї України. Всі вони мають узагальнену назву — «Шацькі». І вважають їх вчені за реліктами, залишки після відступу льодовика. В деяких з них ще й сьогодні можна напитися кришталево чистої й студеної води, яку місцеві жителі використовують для приготування їжі.

Саме біля Шацька розташоване найбільше озеро України — Світязь, яке в народі називають «Князь-озером», «українським Байкалом». Його береги заросли сосновим та березовим лісом. Глибина озера сягає десяти метрів. Унікальність озера ще й у тому, що воно ні в кого не позичає води, бо жодний струмочок не впадає в нього. Світязь живиться могутніми артезіанськими джерелами.

Одна з легенд свідчить, що на місці озера стояло чарівне місто, в якому у святкові дні дзвонили срібні дзвони. Коли одного разу князь Туган підняв свою дружину, щоб допомогти сусідові відбити ворожу навалу, на місто напали вороги. Люди не хотіли прийняти ганебну неволю. Князева дочка звернулася до неба з благанням захистити їх від лютої кари... І тоді на місці міста утворилось озеро, на поверхні якого з'явилися гарні квіти. Вороги кинулися їх зривати. Хто виривав вологі стеблини, раптово був вбитий страшною хворобою. З того часу ті квіти «цар-зіллям» звуть. З того часу на Світязі гудуть срібні дзвони.

Їхній чистий легіт стелиться над плесами сусідніх озер, які мають назви Чорне, Острів'янське,Пулемецьке, Луки, Люцимир, Пісочне, Соминець. На непрохідних стежках Мошного можна зустріти красеня лося. Звідси ці звірі мігрують до найзаболоченішого лісового урочища «Князь-Багон», де природа донині зберегласъ у своїй первозданній красі. Над болотами кружляють тетеруки, на запашних луках чути крики бекаса, деркача... Озера Перемут і Пісочне — улюблені місця для лебедів. Озеро Соминець — єдине на Волині, в якому розмножуються рідкісні сьогодні широкопалі раки.

Все це — зона Шацьких озер, що входять до державного природного національного парку, який займає майже 33 тисячі гектарів.

Слава Богу, що є таке місце. Бо за останніх 30—40 років стільки було зазіхань на його красу, що робиться моторошно... На березі Світязя хотіли атомну станцію побудувати. Спеціалісти з Москви та Києва приїжджали, місце вибирали під будівництво.

— Це мало бути в районі затоки Бужня, поблизу Татарських гір, — розповідав мені директор Шацького державного природного національного парку Михайло Львович. — Місцеві керівники не погодилися, якось справу відтягнули. Не бачили б ми сьогодні Світязя, пропали б Шацькі озера. Знаєте, колись воду із Світязя в спеціальних бочках возили до Варшави. В ній купалися польські красуні.

З Михайлом Вікторовичем побував я в урочищі «Макошин», що біля затоки Бужня. Сосновий ліс підступає до самого озера. Лісничий Микола Прасюк, який був з нами, розповів, що неподалік, де ростуть старі сосни, є гніздо чорних лелек. Велике бажання було подивитися на цих рідкісних птахів, та стримала порада лісничого: «Чорний лелека боїться людей, а побачить нас — може гніздо покинути...»

Микола Миколайович розповідав про винятково чисте в цих місцях повітря. У сухих і соснових борах можна побачити різні види лишайників, що утворюють своєрідний сріблястий килим. Це доказ чистого природного середовища. Від лісничого дізнався, що щорічний врожай поліської чорниці з одного гектара становить 150—200 кілограмів, лохини — 150—300, брусниці — 150—250 кілограмів.

Пригадалася розмова із знавцем волинських лісів Дмитром Телішевським, котрий пропонує на землях Полісся масово вирощувати ягоди лохини і брусниці, що виводять радіонукліди з організму. Він пропонує на базі Шацького національного парку створити Поліський біосферний заповідник, що дасть можливість об'єднати у природоохоронний регіон усі три частини Полісся — обширні території України, Польщі і Білорусі. Це був би своєрідний біосферний резерват. Мабуть, з цим варто поспішати. Поки не пізно. Адже розроблення Хотиславського кар'єру в Білорусі загрожує Шацьким озерам. Обміліє Світязь...

Не буде перебільшенням, коли скажу, що Світязь — одне з сьогоднішніх чудес світу. І будьмо горді, що озеро — багатство України. Як і всі Шацькі озера.

Фото Миколи ЗІНЧЕНКА.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Міліція проти автопіратів

Органами внутрішніх справ Буковини розкрито групу небезпечних злочинців, які упродовж тривалого часу потрошили автофургони зарубіжних фірм. Крадії промишляли на ділянці міжнародної траси неподалік від Чернівців, де водіям через складний рельєф доводиться пригальмовувати. В цей момент нападники заскакували на борт, розрізали брезентове покриття і викидали товари з кузова на асфальт, де їх підбирали поплічники.

Награбоване збувалося на місцевих ринках.

Ситий навар обіцяла банді й чергова оборудка, коли вони успішно поцупили з автофургона болгарської фірми сім пак з чоловічими туфлями. Але на місці злочину крадіїв «взула» міліція.

Чернівці.

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

Вбивають через день...

Пістолетні та автоматні постріли у містах та селищах Донеччини стають чи не повсякденним явищем. Нещодавно в селищі Піски Ясинуватського району серед білого дня пролунали постріли із автоматичної зброї. Невідомі в масках убили двох і поранили ще двох охоронців та генерального директора МП "Люкс" Брагіна. А днями в одному із ліфтів Донецька розстріляно президента жіночого баскетбольного клубу «Медин» Акопяна. Слідство триває...

Статистика свідчить, що нині в Донецьку через день вбивають одного.

Донецьк.

Віталій МАКСЮТЕНКО, «Голос України»

Сулятицький мріє стати Шпрінгером

У кожного підприємця своє хобі. Сумський комерсант Микола Сулятицький захоплюється виданням газет. Цей бізнес за нинішніх часів досить ризикований, але для пана Миколи матеріальна вигода — питання другорядне. Відтак, услід за першою «Газетою Сулятицького» він заснував ще й тижневик «Микола». А щойно побачив світ перший номер нової газети «Іраїда», названої так на честь дружини Сулятицького. У найближчих планах приватного видавця — заснування свого, першого на Сумщині журналу. Як він буде називатися, говорити поки рано, але не виключено, що у розвиток традиції ім'ям одного з дітей пана Миколи.

Суми.

Володимир ПРОЦЕНКО

Казино зветься «Фортуна»

У Кременчуці вперше на Полтавщині відкрито казино — «Фортуна». Тут завжди людно, приїздять сюди не тільки кременчужани. В казино — спокійно. Столики, м'які меблі, бар. Приємне враження і від працівників. Вони — сама люб'язність і ввічливість.

Гра іде на мільйони. Тож цілком реально виграти за ніч кілька мільйонів. Та буває, звичайно, й навпаки. Але це вже як кому поталанить. Серед відвідувачів — молодь, бізнесмени. Щоночі тут американці, які прибули до льотного коледжу. Побували в казино й кияни, львів'яни, гості з західних областей України. Є вже й постійні відвідувачі.

Отже, сюди приходять грати. Здебільшого в карти («Блек Джек») й американську рулетку. Гру ведуть круп'є, які мають спеціальну підготовку.

Полтавська область.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

Погадаєм-поворожимо, Ощадбанк?

Скільки знає Чернігів історій про таких собі заїжджих добродійок-ворожок, які серед білого дня так «нагадають» якій-небудь молодиці, що та не встигне й оглянутися, як зостається без шуби. Чернігівське обласне управління державного спеціалізованого комерційного Ощадного банку України, звичайно, не довірлива і наївна жіноча половина. Та філія «Пульс» громадського фонду «Допомога», як мовиться, справила на нього певне враження.

— У грудні 1992 року та в січні—лютому 1993 року, — проінформував корпункт «Голосу України» начальник відділу загального нагляду прокуратури області Євген Ходико, — без представлених в установленому порядку балансу клієнта, гарантійних зобов'язань, дозволу правління Ощадбанку України цій комерційній структурі видано загалом 2 мільярди 178 мільйонів карбованців кредитів. Трудові заощадження чернігівчан протягом року використовувалися на власний розсуд директором Ю. Михайловим. Вони і до цього часу були б неповернуті, працювали б на комерсантів, якби наша прокуратура не вдарила на сполох.

Вищий арбітражний суд України за поданням облпрокуратури відсудив щойно на користь держави майже ... 9 мільярдів карбованців! Проте, на жаль, це лише судове рішення, а не наявні гроші.

І хоч по вищезгаданому факту порушена кримінальна справа, та вона навряд чи прояснить ситуацію, чому Ощадбанк дозволяє себе так обдурювати за рахунок мільйонів ошуканих клієнтів-вкладників, заощадження яких за останній рік знецінилися до сміхотворно-мізерного рівня.

Чернігів.

Ігор КРУЧИК, поет

ДИНОЗАВР АВАНГАРДУ ВИПОВЗАЄ З НЕБУТТЯ?

Є імена — мов те вино: чим довше ховають їх у підвалах, серед хробаків небуття, — тим міцніше їхній хміль, тим більше асоціацій вони збуджують. Ім'я видатного художника Василя Єрмілова — саме серед таких. Виставка до 100-річчя з дня його народження (а художник побачив світ Божий у шевченків день 9 березня 1894 року) відкрилася щойно у Державному музеї українського образотворчого мистецтва.

Попередня ж відбулася більш як 30 років тому. І в цей проміжок часу — лише побіжні, тихцем згадки про цю помітну постать українського й російського авангарду 20—30-х років, одного з батьків радянського дизайну.

Тоталітаризм повівся з авангардом, як Тарас Бульба з Андрієм: він його породив, він його і вбив. За ідеологічну непевність, за юнацький нонконформізм. Плакати харків'янина В. Єрмілова, монументальні й дизайнерські його роботи радянської доби — це не той євнухівський соцреалізм, а щира бунтівливість, наївно-сентиментальна революційність. Котра вважала своїми вчителями не Маркса чи Троцького, а арт-революціонерів Пікасо, Ріверу, Леже. Ну, що марксистського завбачите ви тепер у цікавому оформленні коробки цигарок «Ілліч» у червоно-чорних барвах? Це сприйметься скоріше як дуже сучасний іронічний соцарт.

Шалений захват, коли книжкова графіка нині у занепаді, викликають єрмилівські оформлення віршів Валеріяна Поліщука, прози Джона Дос Пасоса, альбомів «Україна» для зарубіжних виставок, бюлетеня українського авангарду, часопису «Нове мистецтво», навіть стіннівок «Генератор» та «Канатка»! Єрмілов був дитям розбурханої своєї доби — тож проектував і трибуни для соцвождів, і кіоски для непманів. Але усе це — талановито, свіжо, експресивно!

Недарма один з критиків зауважив, що ми живемо у добу «перегуку через покоління». Сьогодення перегукується з шістдесятими, а через них — з двадцятими роками. Василь Єрмілов — переконайтеся на ювілейному вернісажі — виглядає не як архаїчний радянський мастодонт, а як яскравий метелик юних мистецьких поривань.

На знімку 20-х років: Єрмілов коло своїх творів.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

Дивіться і нотуйте!

Починаючи з 27 березня, завдяки ініціативі театру «Будьмо» та його художньому керівникові Сергію Проскурні (а також генеральному спонсору — компанії СОВЕРЕН) глядач 5(!) тижнів насолоджуватиметься програмою Третього мистецького березілля. Цьогорічна його тема — Актор, тому і основним критерієм відбору учасників була яскрава авторська робота у виставі. Таких виявилося чимало — окрім українських (здебільшого столичних) театрів-студій запрошені колективи з Німеччини, США, Польщі, Італії, Великобританії. У програмі березілля — виставки, вечори-зустрічі, дискусії і навіть наукова конференція «Лесь Курбас: «Інтелектуальний Арлекін» — хто далі?» Працюватиме імпровізований прес-клуб, що випускатиме не менш імпровізовану стінну газету.

Приймаються рецензії, бліц-інтерв'ю, нотатки на полях і навіть на манжетах.

Поезії

Інна КУРТИК

* * *

Ці декорації такі уже старі,
Як мої руки, сміх і голос,
Немов набір терпких банальних фраз.
Із величчю блакитної зорі
Пройти ще раз по замкненому колу
Так хочеться...
Ще раз. Останній раз.

Я — Попелюшка, що спішить на бал.
Моя похресна мати, злота осінь,
Розчеше коси променем зірок.
Туманами покотиться журба
Кудись у роси.
І замовчить...
Ще крок. Останній крок.

Хтось прошепоче: — Туфельку згуби
Й біжи мерщій, біжи з цієї сцени.
І я втечу, я все ж таки втечу,
Бо мої сизокрилі голуби,
Напевно, вже тривожаться за мене
У гомоні осіннього дощу.

Ці декорації набридли вже усім,
І монотонність завчених спектаклів
Вже ріже слух. Пора змінити такт.
Візьміть мене для ролі голосінь, —
Тоді уже я виллюсь до краплі.
А поки... Це не так.
Зовсім не так...

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ЙОГО ПОРТРЕТІВ ЩЕ НЕ ТИРАЖУЮТЬ

Щойно завершено III огляд-фестиваль театрів-студій Києва. Фестиваль проводився зусиллями Головного управління культури міської держадміністрації та столичним відділенням СТД України. Показали себе майже сорок театрів-студій. Головні призи (за кращу режисуру й кращу виставу) отримав «Вишневий сад» («Постріл в осінньому саду»), поставлений Валерієм Більченком. Наша газета про цю виставу писала ще до фестивалю, це був, так би мовити, сподіваний успіх.

Але були на фестивалі й приємні несподіванки, й серед них несподіванка найнесподіваніша — актор Олесь Іллюченко. Запам'ятайте це ім'я. Портрета, на жаль, не вдалось дістати, портрет Іллюченка поки що є рідкістю, але це, мабуть, ненадовго.

Відкриття Іллюченка навіть у навколотеатральних колах було такою бомбою, що міське відділення СТД (а там працюють зовсім не сентиментальні мужики) на ходу придумало для нього спеціальну премію від свого імені.

Отже, знайомтесь, Олесь Іллюченко — 24-річний студент Київського театрального інституту, причому студент не акторського, а театрознавчого факультету, до того ж — заочник! Побачили ми його у позаконкурсній (!) виставі фестивалю, це був «Амфітріон» Плавта у постановці цікавої групи аматорів під орудою О.Петруленкова.

Іллюченко грав там Сосію.

Сосія — такий собі придуркуватий плебей давньоримський.

Весь фокус у тім, що цей Сосія зустрів свого двійника й ніяк не може розібратися, хто з них справжній — він чи той, другий.

Здавалось би — водевільна дрібниця.

Іллюченко ж робить з цієї дрібниці, якщо можна так висловитись, філософську клоунаду. Їй-Богу, цю виставу треба показувати на філософському факультеті — як блискуче унаочнення теми «Я і не-Я».

Де беруться такі самородки-віртуози — вічна загадка мистецтва.

У київських театрах актора такого типу просто нема. Втім, тіпун мені на язик —тепер він вже є, і будемо сподіватися, що побачимо Іллюченка ще не раз.

Марічка КОРМУШКІНА, студентка

ВЕСЕЛА ЛЮДИНА З ІНОЗЕМНИМ ПРІЗВИЩЕМ ЗНІМАЄ КІНО ЛИШЕ ВДОМА

Режисер Андрій Бенкендорф — весела людина. Попри своє гучне графське прізвище, перепробував безліч зовсім не дворянських занять: був освітлювачем на телебаченні, асистентом оператора і режисера, оператором. Закінчив кінорежисерський факультет Київського театрального інституту. Зняв чимало фільмів. Серед них — «Благі наміри», що завоював багато призів, зокрема, приз Асоціації католицьких церков, «Снайпер», що чотири місяці утримував перше місце в хіт-параді СНД 1992 року. Остання картина — «Кілька любовних історій», де знімалися такі зірки, як Джигарханян, Віцин, Ольга Сумська. Її прем'єра відбулася вчора в республіканському Будинку кіно.

— Андрію Олександровичу, яке ваше найяскравіше враження в житті — необов'язково кіношне?

— Важко сказати... Хоча чому ж? Було це давно, та, мабуть, справді найяскравіше враження. Коли мені було 12 років, ми з другом Бортком, з котрим прожили загалом 22 роки в одній квартирі, втекли з дому. Батьки подали на розшук. А ми металися по всьому Союзу на поїздах, товарняках. Коли нас під Херсоном спіймала міліція, ми були без грошей, голодні й, до того ж, було дуже холодно. Нас забрали в дитячу колонію. І ось коли нас переодягли і дали миску борщу... Від цього запаху у мене запаморочилося в голові. Це була межа того, що мені потрібно було в ту мить.

— А найкумедніший випадок?

— Ну, про це можна багато згадувати... Приміром, у «Благих намірах» у нас знімалася Маша Баленко, 6—7 років, з одним зубом, решта у неї повипадали. Вона дуже смішно виглядала з цим зубом. І ось, коли ми вже зняли півкартини, підходить до мене Маша, дивиться серйозно так і мовчки показує долоню, на якій лежить отой єдиний зуб. Зараз це смішно, а тоді я навіть до лікарів ходив, запитував, чи можна якось поставити зуба. Та врешті-решт просто знімали так, щоб взагалі не було видно, є зуб чи його немає.

Був ще випадок, коли за сценарієм група дітей мала плакати, а вони ну аж ніяк не хотіли цього робити. Тоді ми деяким дітям закапали очі спеціальною рідиною, щоб ішли сльози. І при цьому сталося непередбачене — решта дітей розплакалася по-справжньому через те, що їм не закапали.

— Давайте поговоримо про вашу останню роботу — картину «Кілька любовних історій», створену за новелами італійських письменників. Як виникла ця ідея?

— Несподівано. Я сидів удома і, дивлячись на книжкові полиці, роздумував, що б його таке зняти. Хотілося щось новеньке, ось і подумав про «Декамерона» Джованні Бокаччо. Я об'єднав чотири новели — дві новели Бокаччо, одну — Франческо Грацціні-Ласка та ще одну — Аньоло Фіренцуоли. Це новели про діжку (чоловік чистить діжку, а дружина в цей час займається любов'ю з іншим), про чарівне дерево (про те, як дружина відіслала чоловіка в садок уночі, переодягши собою — вистежувати зухвалого слугу, а сама в цей час запросила слугу до себе в спальню), про те, як слуга баронеси продає гусака спокусливій Меї, про коханця дружини аптекаря, переодягненого в симпатичну служницю, про садівника, який працює в жіночому монастирі.

— А де знімали фільм?

— В основному, в Ялті. Місцями зйомок були Нікітський сад, Лівадійський палац. Нам обіцяли зйомки в Італії, але нічого не вийшло.

— А взагалі ви коли-небудь знімали за кордоном?

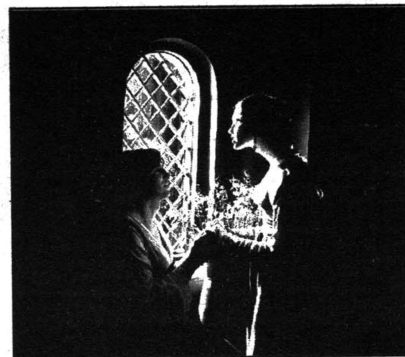
— Ні.

— Ваш останній фільм запрошено на Канський фестиваль...

—Так, але знову потрібні спонсори...

— Які плани на майбутнє?

— Мрію зняти дитячу казку, красиву, яскраву. Зняти мюзикл. Дуже хочеться. Є ще, мабуть, нездійсненна мрія — зняти «Метаморфози» за Апулеєм. Це чудовий твір. Філософський, але в той же час эротичний і смішний.

На знімку: кадр з фільму «Кілька любовних історій».

Коли плаче дитина, стискається серце. А коли знаєш, що плаче сирота?.. А коли знаєш, що про нього так «щиро» подбали — віддали під опіку чужої держави. І забули!..

«ДЕ ТИ, МОЯ БАТЬКІВЩИНО?..»

Досьє для парламенту

Сьогодні важко сказати, на яких засадах відбувалася зустріч колишнього начальника Тернопільського управління освіти пана Хаварівського з директором лютеранської організації «Думки про віру» Джоном Шепом. Але зрозуміло одне: на підставі цієї домовленості тодішній голова облвиконкому пан Бойко видав розпорядження за № 31 від 21 січня 1992 року, в якому, зокрема, сказано: «Відрядити групу дітей-сиріт на оздоровлення у сім'ї США в кількості 127 чоловік (список додається) та супровідників педагогів та лікаря з 26 січня 1992 року...» За офіційними документами, діти мали перебувати в Штатах до травня і повернутися у повному складі додому. Та несподівано педагоги разом з лікарем залишають дітей і вже на початку лютого повертаються додому. Можливо, сиріт залишили на піклування діаспори, яка в Чикаго, як відомо, досить чисельна і знана в нас своїм доброчинством до України? Якби ж то. Як свідчать документи, 70 відсотків дітей потрапили (й понині там перебувають) до англомовних сімей лютеранців. У таку прірву пани Бойко та Хаварівський своїх дітей чи онуків, мабуть, не кинули б. А сироту безрідну... Хай там плаче:

— Де ти, моя Батьківщино, зжалься, бо ж більше нікому...

Що ж це за химерне «оздоровлення»? Та як згодом з'ясувалося, дітей переправляли за океан не для оздоровлення. Ще до приїзду, до оформлення виїзних документів у Чикаго передали по телебаченню оголошення: мовляв, з Тернополя має прибути група дітей-сиріт для адаптації. На тамтешній мові слово «адаптація» означає, що таких дітей можна усиновити, удочерити. І це з великим задоволенням і фінансовою вигодою роблять американці. Бо, як писав 12.05.1993 р. до Тернопільської облдержадміністрації віце-прем'єр-міністр з гуманітарних питань Микола Жулинський, «громадяни (Заходу і Америки), які усиновили, удочерили дитину, одержують значну матеріальну допомогу. Не виключено, що кількість усиновлених дітей України іноземними громадянами зростатиме».

Тепер хотілося б глянути на другий бік питання. За «усиновлення» можна одержати не тільки солідну фінансову винагороду, а й мати для зручності маленького наймита. Саме такого висновку можна дійти, почувши розповідь тернополянки Любові Качмоли про відвідини в Чикаго своїх онучат Тетянки і Світланки, які живуть упроголодь, не бачать молока, зазнають фізичних знущань.

Це змусило мене зустрітися з лютеранським проповідником і місіонером паном Шепом. Я поставив перед ним одне-однісіньке запитання: якими мотивами керуються американці, усиновлюючи дітей-чужинців? За час, що було відведено мені, місіонер встиг розповісти про все, навіть про свою квартиру в Києві, тільки про головне не сказав. Зауважив лише:

— У всякому разі не для трансплантації органів дітей, як пише тернопільська преса.

Як кажуть у народі, дай Боже і на цьому. Отож, не маючи певності щодо соціального захисту дітей-українців за кордоном, у вже згадуваному листі до тернопільських керівників пан Жулинський пише на завершення: «прошу зупинити оформлення документів на усиновлення (удочеріння) дітей іноземним громадянам до ПРИЙНЯТТЯ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ШЛЮБ ТА СІМ'Ю І ПРАВА ДИТИНИ».

Віце-прем'єра підтримала і громадськість Тернопільщини. У результаті активного натиску на адміністрацію в Україну повернули 74 дитини, а 53 ще й досі залишаються на чужині. І не тому, що так хочуть діти, бо так домовилися дорослі. А те, що і з українського боку багато хто очікував на вигоду, теж можна прочитати між рядками в матеріалах Тернопільської обласної прокуратури та в повідомленнях інших достовірних джерел. Скажімо, в автора є список високих службових осіб, які мандрували до Чикаго на запрошення тієї самої лютеранської організації пана Шепа, що налагодила «живу контрабанду». І не для служби Божої вони туди їздили, і не розв'язували проблем дітей. Так, безплатна екскурсія з кавуванням. А тим часом з американського боку на Тернопільщину нагрянули місіонери, всілякі адвокати, інші сподвижники «Думок про віру». Шляхом підкупу й шантажу почали домагатися, щоб діти залишилися за океаном. Ось як пише в одному з документів Микола Кожелетов: «З Чикаго зателефонував пан Кукуруза і хвилин тридцять переконував, щоб я погодився віддати йому внуків, а за це він добре віддячить. Казав: ми вже передали гарний подарунок батькові дітей і вам теж приготували, тож погоджуйтесь. Я відповів, що навіть за мільйон тих доларів не віддам онуків. А незабаром телефонує якась жінка і каже: «Якщо не погодитеся на наші умови, й далі писатимете скарги, то вам буде погано, дуже пошкодуєте. Ліпше зробіть, як кажемо, і ми вам віддячимо».

А тепер скажіть, як розцінювати неповернення внуків дідусеві? Як на мене, я трактував би однозначно: викрадення дітей, ще й за потурання держави. Дивіться самі: ще до остаточного розв'язання питання про усиновлення дітей (а воно можливе було б тільки за умови повернення дітей на Батьківщину і за цілковитої згоди всіх опікунів) тернопільські облрада та держадміністрація приймають спільне розпорядження про використання валютних коштів, одержаних за рахунок усиновлення (читай: викрадення!) дітей іноземним громадянам. Правда ж, схоже на торгівлю «живим товаром»?

З другого боку, як пригадуєте, у травні пан Жулинський пропонував відкласти це питання до прийняття Закону про шлюб та сім'ю. Проте менш як через 5 місяців з того ж таки Кабінету міністрів надходить «бамага» зовсім іншого змісту і вражає своєю правовою зухвалістю. Читайте: «Дозволяю, як виняток, оформити документи на усиновлення (удочеріння) дітей-сиріт, які перебувають у США (список додається) без повернення в Україну». А тепер скажіть, панове з Кабінету міністрів, якими конституційними нормами вам надано такі повноваження робити винятки у законодавчих актах одноосібно?! А можливо, це результат тиску не тільки тернопільських нардепів, а й тих панів, що гостювали в Штатах?

Щоправда, сьогодні ситуація набула дещо інших відтінків. У лютому з Кабінету міністрів надійшла до Тернополя чергова директива, де вже зобов'язували адміністрацію до 10 березня ц.р. «вирішити долю дітей-сиріт». Отакий хитрий бюрократичний каламбур — «вирішити». Як хочеш, так і думай, яким потрібно — таким документом Кабінету міністрів і користуйся. Зате автор директиви залишив за собою лаз, щоб за будь-яких обставин викрутитись. А щоб було жорсткіше, на додаток Київ зажадав покарати винних у тому, що діти й понині в Штатах.

Класичний трюк. Але іншого рішення і бути не могло. Честь мундира. А на неї натякає документ Кабінету міністрів за № 5-033 від 10.06.1993 р. У ньому від імені держави... дякують уже вищеназваному панові Шепу: «за Вашу працю і благородне серце щодо опіки над групою сиріт з Тернопільщини... Ми просимо Вас продовжити перебування дітей у сім'ях до приїзду уповноваженої парламентсько-урядової делегації для вирішення справи в кінці липня місяця 1993 року». От після тієї поїздки і з'явився високоповажний дозвіл на «виняток».

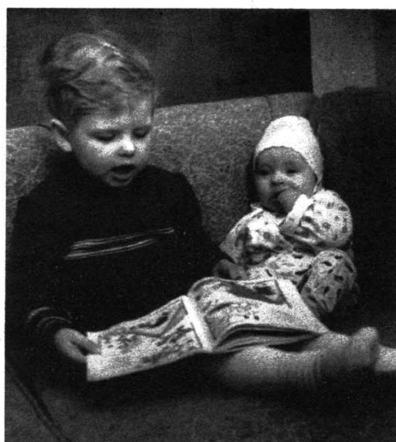
Таких підводних рифів, які сьогодні гальмують повернення в Україну дітей-сиріт, можна наводити багато і зачіпати різні рівні влади. Та, найцікавіше, що офісні кабінети облаштувала собі вже згадувана лютеранська організація «Думки про віру» на третьому поверсі адмінбудинку Тернопільської обласної Ради, яку сьогодні очолює колишній голова облвиконкому пан Бойко. Сподіваюся, тут коментарі зайві.

А на завершення хотілося б наголосити, що Президія Верховної Ради на виконання своєї постанови «Про додержання законодавства щодо усиновлення дітей України іноземними громадянами» могла б сама у цій ситуації розставити крапки над «і». Для цього є компетентні структури, яким відомі імена й авторів, і «будівничих» підводних рифів. Та, як на мій погляд, сьогодні важливіше зовсім інше — щоб МЗС, Міносвіти, Генеральна прокуратура і Служба безпеки домоглися повернення в Україну всіх дітей, до одного, без винятків Кабінету міністрів. А вже потім можна і «притягти до відповідальності службових осіб, винних у неповерненні дітей, які вибули з Тернопільської області на лікування і відпочинок до США». «Ордени» роздати завжди встигнемо. Нині важливо не проспати час, який грає на американців. Бо якщо хоч одна дитина залишиться у неволі — гріш ціна такій державі.

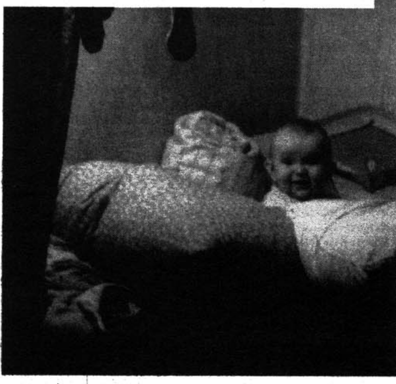
Ми порушили болючу проблему, розв'язання якої вимагає великої виваженості й мудрості. Сподіваюся, що всі діти таки повернуться в Україну, і тоді, виходячи з правових документів, індивідуально розглядатимуть долю кожної сироти. Однак за цим конкретним фактом постала проблема глобальніша: як забезпечити життя сиріт в Україні, як вчинити, щоб держава була не мачухою, а рідною матір'ю, щоб щасливо жили сироти у своїй державі, а не шукали їм прихистку за океаном. Бо ж відомо, що навіть багатий стіл на чужині не може вгамувати туги й суму за Батьківщиною. Попитайтеся, панове, з яким болем покидали Україну ті, що нині мешкають в діаспорі. І ви своїми владними руками розвієте хмари над цією сумною і темною історією.

Тернопільська область.

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

Фототриптих Валерія ІНЮТИНА.

Григорій ГРИНЬ, «Голос України»

ХТО "ПЕРЕГАТИВ" ДОРОГУ "СУЛІ",

або Скільки коштує підпис високого чиновника

Того грудневого дня в Іллічівському порту не гримів оркестр і не розсипався феєрверк, не лилося рікою шампанське і не було моря квітів. Тихо й скромно на берег з'їхало два десятки новеньких автомобілів «Мазда-Є 2000», призначених залатати дірки в автопарку «швидкої допомоги» Міністерства охорони здоров'я. У січні до країни прибула друга партія імпортних авто (100 штук), а затим і третя. Ось так за ініціативи й наполегливості фірми «Мінолта Трейдинг Україна» всесвітньовідома компанія «Мазда мотор корпорейшн» (Японія) почала освоєння вітчизняного ринку. Здавалося б, що в тому поганого? Навпаки, спасибі треба сказати японцям за те, що звернули увагу на наш злиденний край. Та почекаймо з оплесками.

Журналістське розслідування

Для довідки. Україна, перебуваючи у складі колишнього СРСР, щороку одержувала за централізованим розподілом 5 тисяч автомобілів «швидкої допомоги». Це були в основному «РАФи», дещо менше — «УАЗи» і зовсім обмаль — «ГАЗ-24». Сьогодні вже ніхто нічого не отримує, отож Донецька область торік зуміла закупити на «свої гроші» 10 автомобілів, а Дніпропетровська — 6. Хіба треба багато глузду, щоб зрозуміти, що за таких темпів оновлення парку через 3—5 років можна взагалі залишитися без спеціалізованого медичного транспорту. І Кабінет міністрів, і Міністерство охорони здоров'я були «в курсі». Тому ще позаторік народилася національна програма «Автомобіль України», якою, зокрема, місто Лубни Полтавської області визначено центром збирання мікроавтобусів, в т.ч. «швидкої допомоги». Але... Втім, про Лубни дещо нижче.

Тим часом роль «рятувальника нації» бере на себе вже згадувана «Мінолта». Володіючи ексклюзивним правом імпорту японських автомобілів «Мазда», на прохання керівництва Дніпропетровської області перейнялася питанням: чи виготовляють у Хіросімі «швидкі допомоги»? З'ясувалося, виготовляють! Отож на свій страх і ризик «Мінолта» розпочала програму постачання японських «швидких» в Україну. Провівши переговори зі всіма главами областей, отримали замовлення на 450 машин. Як кажуть, Боже помагай, бо це справа, власне, самої фірми. Та досвід «Мінолти» чомусь (і тут треба добре подумати, чому!) взяли на озброєння в Кабінеті міністрів. Так з'явився дозвіл на закупівлю в Японії 25 тисяч «Тойот» і «Мазд» по 25 тисяч доларів кожна.

Для довідки. **А як роблять за таких обставин у них? Коли країна з певних причин змушена закуповувати товар за кордоном, то для фахового розв'язання питання оголошують конкурс або тендер. У результаті такого конкурсу створюються умови для конкурентної боротьби між виробниками і, відтак, збивається ціна, а ще з'являється більше можливостей для вибору. Яким досвідом керувалися наші «спеці», сказати важко. Легше, мабуть, чиїми інтересами.**

— Викласти мільярди за самі металеві коробки — комусь це таки дуже вигідно, — сказав директор Віктор Грешников. — Їх облаштування носилками, каталками, системами переливання крові знову влетить у копієчку. А через місяць за технічний огляд кожної треба заплатити 1800 доларів, а потім за техобслуговування, ремонт. Нам і десятої частини цих коштів вистачило б, щоб запустити виробництво своїх, нічим не гірших машин. Притому уп'ятеро дешевших. Крім того, ми забезпечили б тисячі людей роботою, а «Сулу» можна буде експортувати і заробляти валюту.

Для довідки. **«Сула» — лубенський мікроавтобус — народився п'ять років тому в результаті всесоюзного конкурсу на кращий проект «швидкої» для села. З'явилися навіть перші дослідні зразки, які заслужили найвищих оцінок. Та шлях від кульмана до конвеєра не всипаний трояндами. Навіть після того, як державна комісія підписала акт про допуск на виробничий конвеєр моделі «Сула-2210», створеної спільно зі львівським інститутом «Укравтобуспром», зривається державна програма випуску вітчизняних «швидких». Причому на державному рівні.**

У вже згадуваній національній програмі «Автомобіль України» Полтавщину визначено як центр автомобілебудування. Об'єднання «АвтоКрАЗ» — вантажного, лубенський «Агрореммаш» — швидкої допомоги підвищеної прохідності, мікроавтобуса, вантажівки-тягача. Лубенці вчасно підготували розрахунки і технічну документацію, назвали й суму коштів, потрібних для виконання програми. На перших порах — 30 мільярдів карбованців, а для повного завершення робіт — 90 мільярдів. Колектив навіть твердо пообіцяв повернути ці кошти державі через рік-два. Розрахунки ґрунтуються не тільки на оптимізмі. До випуску нового українського мікроавтобуса охоче приєдналися багато різних організацій і підприємств (лише автоагрегатних заводів у країні нині 75 і усі, вважай, без роботи). Полтавське виробниче об'єднання «Технологія» взялося виготовляти штампи, різні пристрої, нестандартне обладнання. Тернопільський «Агрореммаш»—шасі, черкаський «Венг» — підвіски. Серед підрядників такі індустріальні велети, як «Південмаш», Харківський завод імені Малишева, запорізький «Автопромзварювання» і, звісно, «КрАЗ». Повіривши урядові, лубенці своїми силами споруджують три цехи під головний конвеєр і вже цього року можуть випустити близько 1500 автомобілів. Але, схоже, Київ це не порадувало. Той факт, що протягом минулого року автомобілебудівників, які працюють за програмою створення нового автомобіля, жодного разу не зібрали хоча б на міністерському рівні, свідчить багато про що. І хоча директор стукав у всі двері (і президентські також), втілення програми уміло гальмували і, зрештою, практично зірвали. Хто виграв з того? Тільки не Україна.

Спроба прогнозу. **Підмічено, що найкращі прогнози роблять дилетанти. В автомобілебудуванні мої знання закінчуються на рівні автолюбителя, і це додає упевненості влучити «в десятку». Так уже повелося, що загубити «погане» своє за «хороше» чуже у нас стає мало не правилом хорошого тону. Та забуваємо при цьому, що скнара платить двічі. І рано чи пізно «на горі» таки побачать, що мільйони доларів за японські «швидкі» викинули практично на вітер. Мало того, ніби розв'язавши сьогодні проблему автопарку «служби 03», ми вже завтра потрапляємо в кабальну залежність від закордону. У що це виливається з часом, видно хоча б на прикладі сусідів, чиї братні обійми нерідко перетворюються у зашморг. Отож якщо знову повернутися до питання про «плюси» від контракту з «Тойотою», то у виграші, очевидно, тільки японці. Та ще ті, хто підписав документ з української сторони. Напевне, що такий підпис щось та коштує...**

Полтавська область.

Тим часом

Для реалізації Програми розвитку автомобілебудування Кабінет міністрів доручив Мінмашпрому разом з заінтересованими міністерствами і відомствами подати у вересні 1994 року узгоджений проект рішення уряду щодо організації у виробничому об'єднанні «АвтоКрАЗ» за участю інших підприємств і організацій країни та іноземних фірм виробництва дизельних вантажних, вантажно-пасажирських і спеціальних автомобілів вантажопідйомністю 1—2 та 4—5 тонн.

Мінмашпром має провести до 1 липня 1994 року на конкурсній основі оцінку пропозицій і можливостей іноземних фірм та визначити партнерів по створенню і організації виробництва дизельних автомобілів.

P.S. від юридичного відділу редакції

Контракт на «швидку»...

З короткого інтерв'ю міністра охорони здоров'я Юрія Спіженка Українському телебаченню дізналися, що з фірмою «Тойота» підписано контракт, і вже цього року понад тисячу автомобілів цієї фірми надійде до медзакладів України. Проте якось дивно, що такий великий контракт, котрий міг би розв'язати наболілу проблему, практично не помітили засоби масової інформації. Що криється за цим? Можливо, лише те, що міністерство не побажало особливо афішувати цю інформацію, бо надто вже часто журналісти пов'язували особисту симпатію Ю.Спіженка до фірми «Тойота». А й справді, хай самі не можемо налагодити випуск таких машин, але чому ж договір саме з «Тойотою»? Адже на Україні представлені численні автомобільні компанії як близького, так і далекого зарубіжжя. Підписавши договір з «Тойотою», міністр зробив цю компанію монополістом у галузі забезпечення машинами «Швидкої допомоги». Що за цим криється, ми вже знаємо. Перш за все диктат цін, а в майбутньому, можливо, знову ж таки проблема забезпечення машинами.

Світова практика показує, що в схожих ситуаціях контракти краще укладати за підсумками так званих тендерних торгів. Коли конкурсна основа примушує виробників зменшити ціну на товар і пропонувати більш вигідні умови контракту.

Підбиваючи підсумки, хотілося б зазначити, що, мабуть, цим контрактом слід зацікавитись Антимонопольному комітетові України. А в майбутньому, підписуючи великі контракти, треба інформувати сплатників податків про те, куди витрачаються їхні гроші.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

Суперзірки Олега АНТОНОВА

(4 квітня виповнюється 10 років з дня смерті видатного конструктора)

У 1965 році на авіакосмічному салоні в Ля Бурже літак конструкції Олега Антонова Ан-22 («Антей») зробив справжній фурор. «Такого ще не було», — писали тодішні газети. А через 20 років загальна увага знову була прикута до літака з маркою «Ан» на фюзеляжі. Цього разу порушником спокою був Ан-124 («Руслан»). І навіть не вельми схильні до компліментів представники відомих у світі авіафірм «Макдонелл Дуглас», «Локхід корпорейшен», «Ресхіен корпорейшн» змушені були визнати, що «Руслан» — це справді суперзірка Ля Бурже. І цілком заслужено: довжина його 70 метрів, діаметр фюзеляжа — 7,5 метра (в ньому будь-які автобуси чи машини можуть роз'їхатися у два ряди), кіль— на рівні восьмого поверху, пілотська кабіна — третього... І знову доводилося визнавати, що такого ще не було. За цими досягненнями більш як півсторічна праця визначного конструктора Олега Антонова. А загалом, починаючи з 1946 року, коли Антонов очолив новостворене конструкторське бюро, на літаках конструкції «Ан» встановлено понад 300 світових авіаційних рекордів, перевезено чимало унікальних вантажів.

У своєму останньому виступі в 1984 році Олег Костянтинович сказав: «Ми перебуваємо на межі можливого. Далі можна йти тільки революційним шляхом, освоюючи нові ідеї. Але межі тут, як відомо, не існує...» Таким він був у житті. Таким він запам'ятався тим, хто його знав. Таким пам'ятатимуть його нащадки, ще довго літаючи на літаках, що їх сконструював Олег Антонов. Тож, як мовиться, щасливої їм польоту!

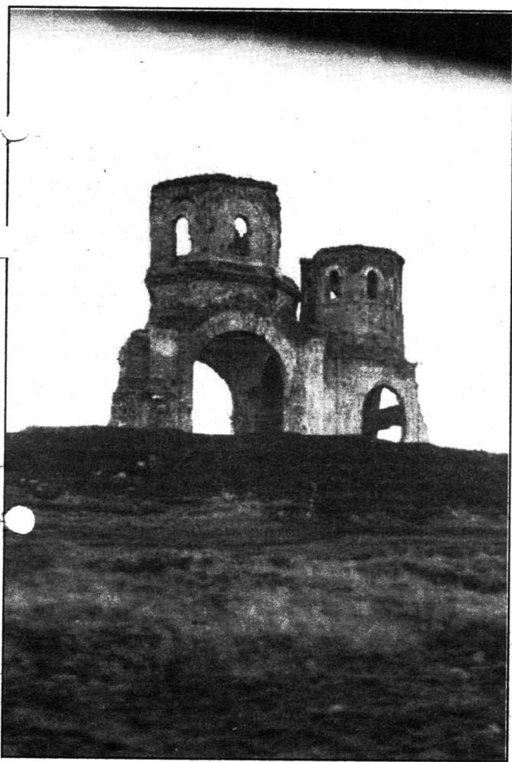

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
Олександр КЛИМЕНКО,
«Голос України» (фото)

МАЛЮК, ЩО ПІДСТАВИТЬ ПЛЕЧЕ

Кілька років тому один львів'янин, щоб не служити в «імперській» армії, посадив з допомогою іграшкової гранати літак у ... Стокгольмі. Згодом на суді адвокат юнака зумів довести, що глибоко віруючий юнак смертельно боявся дідівщини й не хотів брати до рук зброю в гарячих точках колишнього Радянського Союзу. Ця обставина пом'якшила вирок...

Маємо вже омріяне українське військо, за ідею котрого діди січові стрільці, вояки УПА заплатили кров'ю. Та рецидиви страху перед армією ще живуть. Один призовник учинив над собою наругу — добровільно став беззубим. Його таки взяли на службу, протезували за державний рахунок.

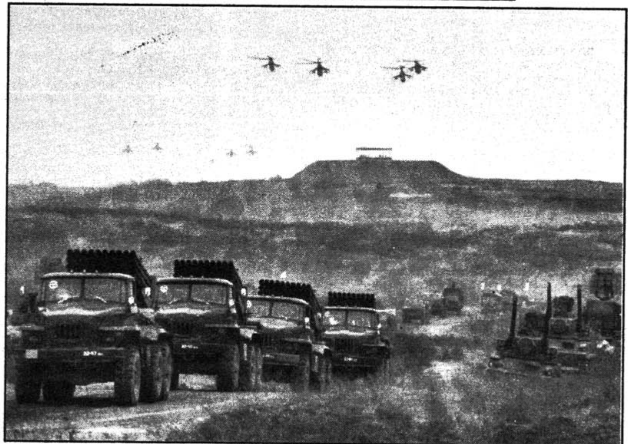

Держава і надалі докладатиме зусиль, аби ті, кому довірено сьогодні охороняти її спокій, мирні умови праці нашого народу, були, попри всі складнощі, забезпечені всім необхідним для цього.

(З привітання Л.Кравчука учасникам тактичного навчання на Яворівському полігоні 23 березня 1994 року).

Полкове тактичне навчання на Яворівському полігоні за участю Президента, головнокомандуючого Збройними Силами України Леоніда Кравчука засвідчило, що наша армія далебі не беззуба: є сталь, є сталева воля. Та навіть на полігоні точилися розмови про те, що Україна — держава мирна, отож чи варто розмахувати палицею і витрачати трильйони на утримання війська? Противники потужної армії наводили приклад беззбройної і процвітаючої Швейцарії. Та Україна так мало схожа на Швейцарію. Беззуба армія в оточенні не вельми зичливих сусідів — то самогубство. Нині ми іронізуємо з того, що колись із Днем Радянської Армії вітали навіть малюків у дитсадку. Хоча іронізувати варто лише з ідеологічного нашарування свята. Добре було б для усіх нас, якби кожен хлопчик виростав і мужнів з думкою, що він — «хлопець хоч куди козак».

Українське військо нагадує нині того хлопчика, що спинається на ноги і поки що потребує надійної батькової руки. Якщо обіпреться на таку руку сьогодні-завтра зуміє підставити своє плече.

"Чиїз!" або Усмішки на різні теми

Віталій СУДДЯ, «Голос України»

Отже, наша подорож по Америці закінчувалася. Літак компанії «Авіалінії України», яким мали повертатися із Нью-Йорка до Києва, затримувався. Ми вже потроху приміряли на обличчя звичні заклопотані маски. Але десять днів спілкування з вільним світом, які подарувала групі українських журналістів президент фірми «Браво Інтернешенел Інк» чарівна пані Марта Федорів, довели: ми ще не розучилися усміхатися. Просто усміхатися — у відповідь незнайомій людині! В Америці можуть усміхатися тобі мало не щохвилини. Від цього у нашого похмурого брата голова йде обертом. Хочеться озирнутися довкола: чи мені? — й крикнути: за що?

Наші сусіди по залу в аеропорту — молода весела публіка в джинсах, шортах, капцях на босу ногу (потім, за годину до Києва, деякі з них уже цікавилися: мінус чотири за Цельсієм — скільки це за Фаренгейтом?) — поводилися невимушено. Дрімали, лежали, вмостившись на чистісінькій, вкритій килимами підлозі.

І треба було бачити розгублені очі цих студентів у тісній рукавичці обшарпаного бориспільського відстійника. Це були інші люди! Коли відчинилися двері і представник нашого сервісу з цигаркою в зубах скермував на них самохідний візок із горою накиданих валіз — вони отетеріли! Безпорадно озираючись, не знали, що робити: чекати чи кидатися на барикаду?

А наші широкоплечі сироти Аерофлоту ласо поглядали на посланців штату Айова, чекаючи доларової пожертви. Їхня поміч — доправити візком речі до стоянки таксі, автобуса — оцінюється у вісім доларів. В Америці за таке беруть усмішкою... Уявляю, як «усміхнулася» цим студентам подорож по нашій гуморній нині країні.

***

Пройшовши таке серйозне і суворе випробування, як митний контроль, ми вже в перший день перебування в Америці могли сміливо заявляти: вислів «американська усмішка» не вигадка! І не пропагандистський трюк Голлівуда.

На митниці

Митник, відразу зорієнтувавшись по шапці, з ким має справу, усміхаючись, цікавиться:

— Рашен?

— Ноу! Ноу! Юкрейн. Ось і сало...

— О'кей!

І наче серпом по литці. Відмінний продукт завтовшки у п'ять пальців, не колгоспний, за їхніми ж нібито ідеалами виплеканий, у приватновласницькому секторі, летить у сміття. А з ним і інші делікатеси.

— Та вона ж учора ще по двору...

— О'кей! Гуд бай!

І вже іншому розпливається у своїй янкі-усмішці...

Журналісти у ролі манекенів

Схожий на діснеєвського ведмедя Балу, водій автобуса, який демонстрував нашій групі всі американські принади життя по 12—14 годин на добу, на прощання щодня кидав радісне, наче рідним: «Гуд найт! О'кей! Олл райт!» За вісім днів подорожі його лише раз бачили похмурим.

Того дня з ранку до вечора, а потім цілу ніч ішов сніг. Великий сніг, такого дива (до того ж, у березні) американці давно вже не пам'ятали. А ми мали необережність в цей час подорожувати з Вашингтона до Нью-Йорка. Автобус зламався (!) на трасі за якусь сотню кілометрів від Нью-Йорка. На годиннику — дванадцята ночі. Зупинились у придорожньому кафе (вони, до речі, як і бензоколонки, — на кожному кроці). Журналістам нічого не залишалося, як зітхнути і почати вивчення інтер'єру з розкішною місцевою флорою. Це юннатівське дослідження і перервала поява вперше сумного водія Балу.

Нам пропонувалося в обіймах цієї заморської зелені, яка так припала до душі, провести ніч. На стільцях, звісно. Звичайно, якби ця халепа сталася десь під Жмеринкою чи Шепетівкою — тоді, зрозуміло, ніхто б і не рипався. Інакше просто бути не могло! А тут, у самому що не є цивілізованому світі, за годину їзди до фантастичного Манхеттена, — і раптом така нікчемна, смішна перешкода — сніг! Отут уже не йняв віри очам своїм американець. Чому раптом після такого повідомлення журналістів веселість охопила? Але український гумор водій оцінив на ранок. Після сніданку, який нам оплатила автобусна фірма, вибачаючись за незручності ночі. Голова Спілки журналістів Є.Вербило передав фірмачам наш спеціально тут же куплений за кревні долари презент: самовдоволену іграшкову пацю, яка відпочиває на канапі... А по виїзді господар кафе не втримався — вибіг. Просив залишитися ще на день. Обід, вечерю гарантував, аби ми своєю присутністю відповідний антураж для новоприбулих створювали. Гарні, виходить, з нас були манекени!

Юкрейн — Бахрейн?!

А взагалі з географією й історією в американців, видно, не все гаразд. По-їхньому висловлюючись — є проблеми!

— Юкрейн? — і усміхаються, і дивляться на тебе, наче на інопланетянина.

— О'кей, о'кей! Бахрейн? — допитуються і знову усміхаються, чудуються — чому не араб.

— Оксана Баюл! — б'ємо себе в груди...

— О! Єс. Оксана Баюл!

Оце і всі знання про Україну, а якби ця дівчинка не виграла олімпійське золото, випередивши американку, то, певне, для багатьох простих американців Україна так і залишилась би білою плямою.

Одного разу випитували дорогу з неонових джунглів Бродвею:

— Росіянам не допомагаємо, — почули у відповідь, кинув на ходу літній американець. Чому така непоштивість до нашого старшого брата, з'ясувати не вдалося. Так і кортіло йому у слід крикнути:

— Ноу рашен! Юкрейн, Оксана Баюл...

Наш клопіт зрозуміла жінка, яка торгувала з лотка. Дива! Чиста російська мова, з легким одеським присмаком. Розповідає, куди перейти, де повернути, у що впертися — і вже на місці. Мешкає у Нью-Йорку три роки. Запевняє, що непогано влаштувалася. Звичайно, продавати насіння, нехай навіть на Дерибасівській, і тримати лоток на Чотирнадцятій стріт «две большие разницы». Тут, на лоточку, пакетики з усілякими горішками, пластівцями — один долар. А перед цим купує в магазині пачку за 2—3 долари, розфасовує по пакетиках і сідає на розі вулиць. Товар, переконує, не залежується.

— А з рекетом як? — розпитуємо. — Душить? Усміхається вперше. Виявляється, жодних проблем: це, може, там, — і махає рукою вздовж Чотирнадцятої. Там крамничка на крамничці.

— Туди якраз не рекомендую, туди ходять за покупками лише негри та наші туристи із Союзу, за дешевизною ганяються.

Не повірили.

На порозі крамничок закликальники. Товар розхвалюють. Заходиш — і між купами краму продавці: негри, араби, латиноамериканці. Ще з дверей назустріч кидаються, усмішка до вух, ладні розцілувати. А згодом, зметикувавши, що на нас багато не вторгуєш, впритул не помічають. І вже замість улесливих усмішок тобі на голову летить добірна лайка. Видно, не один наш турист свій словесний автограф тут залишив... Хочеться пошвидше вискочити з цього китайсько-тайванського склепу на свіже повітря.

Подайте ветеранові...

За день знайомства з Вашингтоном певну закономірність виявили: чим ближче до Білого дому, тим густіше безпритульних. Вони набагато чистіші й акуратніші, ніж наші. Деякі просто зі своїм нехитрим скарбом по вулицях так і вештаються. На візочку — подушки, матраци. Сніжок кілька разів порошив — церату на голову і бочком лягають на лавку. Ну, а цей негр-молодик у нас уже усмішку викликав. У руках білий пластмасовий стаканчик, у ньому монетки дзвенять, на грудях плакат: «Подайте ветеранові в'єтнамської війни». І деякі жалісливі американці «клюють» — зупиняються, дрібняки якісь кидають. Тут самого цікавість узяла.

— І що, дійсно воював у В'єтнамі?

Такого підступного запитання колишній «ветеран» явно не чекав. Спочатку хвилину кліпав очима, а потім знайшовся:

— О, єс! Та-та-та! — змітував автомат і аж самому смішно стало: розреготався...

Дід Микола

Усмішка пана Бойчука з Бавнд Брука особлива. Побачили його у перший день приїзду за вечерею в готелі: виглядає з кухні дідок дідком. Думали, кухар цікавиться, чи до смаку їжа. Щось дівчата офіціанткам кине і зникне, а затим знов з'явиться. Невеличкий, жвавий такий. Шістдесят років, не більше. Коли це наступного дня за сніданком пані Марта знайомить: Микола Бойчук, господар готелю «Холідей ін».

— Не соромтеся мене, снідайте, а я дещо розповім. Маю вісімдесят літ — кому, як не вам...

Ціла лекція вийшла: з історії України, еміграції, політекономії — як нам облаштувати державу. Шкода, не було поруч наших міністрів...

— Ото зробите людські закони — приїду, готель збудую... — обіцяє Бойчук, — а нині — ні. Дітей своїх не кину.

Він гортає альбом і показує своїх дітей: школярів у Бразилії, сиріт — в Аргентині. Тисячі доларів пішло на школи, сирітські притулки, церкви.

Пан Микола — сирота. Ще до війни потрапив на чужину. Про його доброчинність знає мало не вся українська Америка.

— Я вже маю все, дві тисячі доларів пенсії — скажіть, зможу я прожити?..

І тут усміхається, ніби вибачається перед усіма, що подумав про спокій, і починає розповідати, скільки треба вкласти грошей у реконструкцію готелю. Інакше, мовляв, конкуренти зітруть.

Повірте, нам є що і з чим порівнювати. З ліжко-місцем у номері на десятьох і зручностями у дворі — і з обкомівськими оксамитово-кришталевими хоромами. Номер з придорожнього готелю під Нью-Йорком пана Миколи можна сміливо порівнювати з люксівськими апартаментами, скажімо, столичного готелю «Москва».

Бойчук лише здивувався такій чудній назві готелю в центрі Києва.

Він здивувався ще більше, коли побачив у своєму барі чоловіка з пляшкою пива.

— Як, у святу неділю, до дванадцятої, пиво пити?

А чоловік цей, наш колега, спочатку ніяк не міг уторопати, який кримінал вчинив. Чому це такий приємний завше пан Микола вихопив пляшку і, потрясаючи нею, по-батьківськи докоряв офіціантці:

— Дитино, хіба ти не знаєш правила, як спиртне продавати? Бачте, вона думала мені прислужитися, моєму землякові догодити. А якщо українець, то йому можна гріх на себе брати, пити зранку у святу неділю?

На прощання пан Бойчук побажав сфотографуватися разом. Думаю, і цю картку дід Микола покладе до свого альбома, а при нагоді усміхнеться комусь і скаже:

— Дивіться, гостювали тут у мене діти з України...

Київ — Нью-Йорк — Вашингтон — Нью-Йорк — Київ.

Валерій КОРОЛЬ, Ігор МЕЛЬНИЧУК, офіцери прес-служби МО України, Олександр КЛИМЕНКО, «Голос України» (фото)

УКРБАТ: ПІВТОРА РОКУ ВІЙНИ...

Двадцять два місяці в облозі Сараєво — колись один з найпривабливіших куточків планети. І більш ніж півтора року мирять людей на цій землі солдати та офіцери 240-го окремого спеціального батальйону миротворчих сил ООН, або, як частіше його називають, Укрбату.

... Шестеро загиблих і більш як тридцять поранених. Сумний підсумок... Втрат батальйону, який не воює. Який у складі «блакитних шоломів» намагається припинити безглузду війну.

Наші хлопці їхали сюди не воювати — творити мир. Там, де стріляють один в одного вчорашні друзі, родичі. Де сусід ненавидить сусіда, бо той — іншої національності. Де снайпери чомусь «воюють» в основному проти жінок та дітей...

Отець Валерій, настоятель храму Різдва святої Богородиці, що в центрі Миколаєва (готують наших миротворців саме в цьому місті), з готовністю відгукнувся на прохання військовиків благословити їх.

Поки п'ятнадцятеро солдатів хрестилися, до храму прибув правлячий архієрей Миколаївської та Вознесенської єпархії єпископ Пітирим. Владика відправив літургію, помолився, щоб Господь послав благодать на православне воїнство наше, яке їде на війну заради миру, проти зла...

Що змусило хлопців їхати на війну?

Рядовий Тимур Ткаченко, родом з Краматорська Донецької області:

— Я — доросла людина, і долю свою сам обираю. Мама спочатку була проти. Та я її переконав: адже ми не воювати їдемо, а допомагати мирному населенню, колони з «гуманітаркою» проводити, забезпечувати ремонт електро- та водопостачальних ліній. Це ж благородно...

Рядовий Сергій Савонькін з Криворіжжя:

— Чому вирішив їхати? А чи я не чоловік? Я й батькам сказав, що дорослий, що сам маю розв'язувати усі свої проблеми. Врешті-решт отримав батьківське добро.

Подих війни тут відчуваєш одразу. Ще в літаку, коли льотчики попередили: під час посадки добре тримайтеся — смуга коротка, а може й пошкодженою бути... Хлопці внутрішньо зібралися, зосередилися, посерйознішали. Ось він — аеропорт Сараєво. Точка, з якої чи не щодня надходять тривожні повідомлення. Ми — на війні.

Пересуватися у Сараєві можна лише транспортом, який належить ООН. Це — білі «бетеери» з позначками належності до миротворчих сил та обов'язковим синім прапорцем, на якому земна куля в обрамленні лаврових гілок. Транспорт не дуже зручний, проте надійний. З містом доводиться знайомитися крізь вузьку шпарку амбразури. За триста метрів від аеропорту — сербський «чек пойнт» (пункт контролю), далі — смуга конфронтації. На узбіччі дороги — розбита військова техніка. Як у кіно... Великий цвинтар. Занедбаний, забутий: війна. Снайпери прострілюють з усіх сторін...

Центральна вулиця. Імені Маршала Тіто. Вона безлюдна. Та й назва нині інша. Тіто тут ніхто тепер не згадує. Снайпер-штрасе або Снайпер-авеню. Як кому подобається. Тут стріляють постійно...

На інших вулицях — подекуди перехожі. Чоловіки чомусь майже усі в одностроях-камуфляжах. А жінки... Це диво. Є модно й сучасно одягнені, нафарбовані, з кокетливими парасольками. А є, що на два метри «вгризаються» у землю і вирубують на дрова коріння дерев. Опалення у місті немає... Як немає самих дерев, води, електрики, харчів, пального, миру... Блокада.

Укрбат розміщується в казармах теж імені маршала Тіто, поруч зі Снайпер-авеню. Раніше тут було училище офіцерського запасу Югославської народної армії. Тепер територію поділено надвоє. Сусіди українців — бригада боснійської військової поліції. Хоча така близькість не дуже безпечна, та доводиться миритися — усе-таки казарми краще пристосовані для мешкання військових, аніж колишній олімпійський стадіон «Ескандерья», де розташувався французький батальйон.

Укрбат немов на долоні. Тут снайперами пристріляно кожну точку. Буває, й міни падають. Остання, до речі, впала й не розірвалася. Командирові інженерно-саперного взводу старшому лейтенантові Анатолію Обувку довелося її ліквідувати. Обклав мішками з піском і підірвав.

У парку бойових машин — наш спалений БТР-70. Підірвався, супроводжуючи колону з гуманітарною допомогою. Неподалік «летучка» — машина, оснащена для ремонту електромережі. У ній — 29 пробоїн від куль. Це лише за один виїзд на місію. Одна з куль влучила в лобове скло, саме навпроти водія. Пощастило тоді сержантові Олексію Коломійцю, що сидів за кермом. Пригнувся, вдивляючись у трасу, а куля просвистіла над головою.

Заступник командира батальйону підполковник Олександр Селянко, наш гід, розповідає:

— Приїжджав до батальйону командувач Сил ООН у екс-Югославії французький генерал Жан Кот. Застерігаємо: обережно — у нас стріляють. Кот посміхнувся, посміхнулися і ті, хто його супроводжував. І майже услід цим посмішкам пролунали два постріли. Снайперам щось не сподобалося... Це переконало генерала, що ми постійно на прицілі.

В ім'я чого вони стріляють один в одного?

Дарко Івич, офіцер, відповідає за зв'язки з ООН від армії Боснії та Герцеговини:

— Усі намагаються показати те, що відбувається в нас, як етнічну, громадянську чи релігійну війну. Сприяють цьому і журналісти. І українці, я впевнений, мають перекручену інформацію. На мій погляд, тут відбувається неприхована агресія проти Боснії.

— Агресія сербів?

— Мій батько також серб, але таких, як Караджич, я сербами не називаю. Винуватці цієї агресії — четники, себто колабораціоністи. Вони поширюють думку, що ми — божевільні, які збираються побудувати ісламську державу. І всі цьому вірять.

Лише мала частка людей, які мали можливість відвідати Сараєво, упевнюються, що це не так.

Ми слухали людей і дедалі менше щось розуміли. Ось троє боснійських поліцейських, що несуть службу на території Укрбату: за національністю один — босніець, другий — серб, третій — хорват. І не лише називають себе товаришами, а й дружать сім'ями.

Але комусь вигідно, щоб лилася на цій землі кров, щоб снайпери цілили саме в старих, жінок, дітей. Хтось робить ставку на те, щоб нацькувати сараєвців одне на одного. І це вдається. Навдивовижу і на жаль.

І досі не знайдено остаточної відповіді: що за вибух стався теплого суботнього дня на початку лютого на сараєвському базарі? Тоді загинуло 52 та поранено 128 чоловік. Ми були на тому базарі. Навкруги багатоповерхові будинки стіною стоять. А міна, якщо то справді була міна, таки влучила. Людині військовій зрозуміло: влучити за такою крутою траєкторією важко. Радше за все на базарі було закладено фугас. Ким? Сербами? Боснійцями? Хорватами?

І знову немає відповіді. Зрозуміло лише одне — ці жертви потрібні були тим, хто так уміло й міцно зав'язав сараєвський вузол.

Соня Акшалія, перекладачка в Укрбаті, каже, що війна змушує її відчувати себе зайчиком або мішенню, що рухається. Що може не сподобатися снайперові — вбрання, хода, зачіска?.. Людське життя для снайпера — ніщо. Це його робота — вбивати. Йому за це тут добре платять...

Важко доводиться нашим хлопцям на тій чужій і безглуздій війні.

Капітан Ігор Булгаков родом з Вінниці. У Сараєві служить рік. Повернувся з чергового конвою. Який він був?

— Звичайний. Дуже довго тримали на кожному сербському «чек пойнті». Перевіряли ретельно. Від документів до номерів зброї. Шість годин, буває, триває така перевірка. Але ми завдання виконали, хоча було важко.

— Вас, кажуть, обстріляли?

— Ні, це просто дві кулі пролетіли над нами.

— Ти кажеш «звичайний» конвой. А що таке незвичайний?

— Наприклад, такий, як недавно до Жепи. Просто взяли й не пустили нас туди. Серби зажадали ретельного догляду. Або підходить одного разу командир сербської бригади і починає: ви, українці, такі й сякі. І матюками російською...

Бути миротворцем не просто. Чому ж так рвуться сюди? Заробити «зелених» (наш солдат, до речі, отримує 500 доларів США на місяць)?

Командир Укрбату підполковник Володимир Коцеруба пояснює:

— Ми розмовляли майже з кожним солдатом наодинці. Запитував і про матеріальну сторону. Більшість, чесно кажучи, до пуття і сказати не могли, скільки матимуть. Перше, що чув: хочу, щоб був мир на землі, щоб не вбивали жінок і дітей. А ще — перевірити себе хочуть хлопці, загартувати. Молодість!

Справді, якби на першому плані були гроші, хто з них добровільно, за ініціативою, яка народилася у батальйоні, їздив би до міста ремонтувати трамвай, підставляючи спини під кулі снайперів? Хто годував би голодних дітей, що майже постійно чергують під їдальнею Укрбату?

Коли колона БТРів з хлопцями попереднього складу батальйону виїздила до аеропорту, діти гірко плакали. Наче прощалися з найближчими і найріднішими людьми.

Так звана «кишеня» Жепи — головний успіх Укрбату. Ця зона на сто квадратних кілометрів, де мешкає мусульманське населення і стоїть українська рота — найспокійніше місце у Боснії та Герцеговині. Тут не стріляють, тут мир. І командувач миротворчих військ ООН сектора Сараєва французький бригадир-генерал Андре Субіру, і його заступник полковник Михайло Цинченко ставлять це досягнення як заслугу «блакитним шоломам» з України.

Нині в Укрбаті — новий склад. Відбулася ротація. П'ятсот п'ятдесят один солдат і офіцер продовжують виконувати місію миру.

Україна покладається на вас, підполковники Володимире Лисиця і Михайле Чугай, майори Іване Петкус, Володимире Хоменко, Валерію Тарасенко, Володимире Ільницький, Андрію Кравецький, капітани Борисе Кравченко, Дмитре Баранов, старші лейтенанти Руслане Козирський, Ігоре Стефанів, Володимире Пилипенко, старші прапорщики Вікторе Шастун і Вікторе Троп, старшини і сержанти медичної служби Наталіє Ляшенко, Оксано Железняк, Людмило Таворська, рядові Тимуре Ткаченко, Руслане Сафронов, усіх, хто носить блакитні шоломи ООН.

Сараєво—Київ.

Країни й континенти

Автомобільне взуття на кілька поколінь

Донедавна, а в більшості країн світу й по сьогодні, старі автомобільні шини, точніше — їх утилізація, залишалася складною проблемою для власників підприємств, де старі машини готували до пресу. Скажімо, лише в Німеччині відпрацьованого автовзуття за рік нагромаджується близько 600 тисяч тонн. Та ось японські вчені запропонували досить дешевий і екологічно чистий спосіб їх утилізації. За новою технологією, старі шини треба перемолоти на шматки, а потім обробити їх під високим тиском водяною парою з домішками гідроксиду натрію. Автовзуття розпадається на складові частини, які опісля можна повторно використовувати у хімічному виробництві.

Проект міні-НДР

Чи можна подорожувати в минуле? Звичайно, але тільки в уяві! Такого висновку дійшов і берлінець Ф. Георгі, у минулому громадянин НДР, який задумав «відновити» соціалістичну батьківщину. Зрозуміло, не цілком, не в її реальному вигляді й змісті, а лише на території площею 200 гектарів. Там планово «відновити» чи не все, що існувало й діяло у колишній «першій німецькій державі робітників і селян», зокрема і мур з колючим дротом, і безалкогольний напій «клуб-кола». Важко сказати, чи буде реалізовано проект 28-літнього Ф. Георгі, бо газетярі вже назвали його найбільш непривабливою підприємницькою ідеєю останніх років.

Танці чорні, танці пристрасні

Суперечливі нашарування західної цивілізації чи не найбільше позначилися на прекрасній і тендітній статі, хоч як чоловіки не демонстрували власні лицарські якості. Чорний континент культурно-технократична манера життя Заходу обійшла околицями. В усякому разі Чорна Африка залишилася, мов та африканська жінка, що, як місцева природа, відверта, нага, войовнича, романтична. І, як найвіддаленіші куточки цього краю, до приходу покровителя не займана чоловічою — цивілізаційною — потребою.

На знімку: невеличке королівство Свазиленд, що на півдні Африки, загалом проігнорувало цивілізацію, хоча деякі її традиції запозичило. Так, нещодавно ця країна відзначила одразу два срібних ювілеї, 25-річчя проголошення незалежності та 25-річчя короля Мсваті III. У Свазиленді з цього приводу відбулися такі гуляння, яких, за словами знавців, ще не бачив чорний континент. Напередодні три дні й три ночі дорогами, стежками і просто напрямки йшли до королівського села Лозіта з усіх куточків держави незаймані діви. Групи дівчат злилися у бурхливий, керований лише законами природи потік, в такий спосіб символізуючи єдність націй і висловлюючи відданість королеві-матері, яка носить офіційний титул «Індловукати» — «Пані Велика Слониха».

А наступного дня тридцять тисяч незаймanих дів з'явилися на галявині перед королівським палацом. Кожна була впевнена, що саме вона стане черговою дружиною правителя. Бажання бути першою жінкою виникло, мабуть, раніше, ніж людська цивілізація.

Фото ІТАР-ТАРС.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

«Я КОХАЮ УКРАЇНУ», — ЦІ СЛОВА ВПЕРШЕ СКАЗАЛИ ПОЛОВЦІ

Версії

Підполковник, керівник прес-групи Чернігівського управління СБУ Олександр Добриця багато літ вивчає історію, брав участь у археологічних розкопках печер Чернігова та Новгорода-Сіверського. У краєзнавчих колах стала подією його книга «Князі чернігівські» (вийшла 1992 р.). Шукаючи матеріал для неї, переглянувши безліч літописів, стародруків, краєзнавець несподівано для себе натрапив на сенсаційні матеріали. Сьогодні його версія про значний вплив половців на формування українського етносу вивчається науковцями Києва.

— Олександре Павловичу, уявлення про половців як заклятих ворогів міцно відклалося у моїй свідомості ще після вивчення у школі «Слова о полку Ігоревім». Невже азіатські загарбницькі орди стали стимулом зародження українського народу?

— Протягом століть половці займали майже дві третини життєвого простору України, і вважати їх тут за чужинців, мабуть, безглуздо. Вони такі ж наші пращури, як, скажімо, трипільці, скіфи, сармати, гунни, русичі і т.п. Змішуючись упродовж тисячоліть з автохтонним населенням, усі ці народи залишали нам гени, звичаї, міфи, слова — тобто усе те, що зараз відрізняє український менталітет від сусідніх. Під час тотальної війни, яку майже кілька десятиліть вів Володимир Мономах, половецькі орди вивели у степ тисячі й тисячі руських (українських) жінок і дітей, а руські князі, які перемогли в цій війні, теж заповнили свої князівства половецькими полонянками. Два народи, так би мовити, обмінялися жінками. Як свідчать археологічні та антропологічні дані, половці врешті-решт перетворилися на інший народ, який змінив не тільки зовнішній вигляд, а й почасти і культурний. Але ж, мабуть, те саме сталося і в Руській Землі (так сучасники називали землі Київського, Чернігівського та Переяславського князівств), де знайшли свою долю тисячі полонених половецьких жінок і дівчат. Саме тоді і стали слов'яни нашого регіону чорнявими. І це торкнулося не тільки простих людей, а й князів. Їх династичні шлюби з ханськими доньками були звичним явищем. І якщо у героя «Слова» князя Ігоря і бабуся, і мати — половчанки, то хто ж він? І хіба мова матері не рідна? Тож не дивно, що такі тюркські слова, як «тин», «кохана», «рух», «оселедець», «дякую» й інші, стали невдовзі рідними. Правда, «завинили» в цьому не тільки половці, а й їхні попередники на степовому порубіжжі — печеніги, торки, берендеї, чорні клобуки. Усі ці тюркські племена зробили вагомий внесок у формування слов'яно-тюркського етносу і його мови. Врешті усі вони стали васалами Київської держави і прикордонним військом. Половці приймали християнство, селилися на Русі ордами, і згодом, наприклад, на Чернігівщині, з них формувалася княжа гвардія та боярство. А тюркські географічні назви сягнули нашого Полісся. До речі, саме половці вперше назвали нашу землю Україною.

— Який же зміст вкладали половці у це слово?

— Та той самий, що й ми. Коли половці здобули свою нову Батьківщину, то назвали її Україною, де «кра» перекладається з тюркської як «степ», а «їна» («ина») «область» (згадаймо, що це закінчення вживається і зараз у тому ж понятті: Чернігівщина, Полтавщина тощо). Слово «країна» в українській мові вже давно має значення держави на певній території, тобто те саме, що розуміли половці у назві «Степова область (країна)».

Ця назва стала вживатися і літописцями (1187 р.) у відношенні порубіжжя Переяславщини, а пізніше і Галицького Поділля, тобто вже земель Південної Русі, де інтенсивно йшов етногенез сусідніх племен і формувався етнос ослов'янених тюркських племен — українців.

— Які елементи мови, звичаїв, культури саме від кочових племен дійшли у первісному вигляді до наших днів?

— Як я вже говорив, українська мова — то слов'янотюркська мова, що сягає сивої давнини. Погляньте, скільки тюркізмів у «Слові о полку Ігоревім». Та, на жаль, нам їх погано видно, бо ми звикли до рідної мови, і нам здається, що такою вона була з діда-прадіда. Але будь-який тюрколог може навести вам нескінченний перелік назв і слів, що їх ми завжди вважали за «вітчизняні». Наприклад, слово «богатир», якого офіційні літописи не знають, походить від тюркського «батир» чи «богатур». А ім'я казкового Кощія — від слова «кощці» (кочівник). І так далі.

Мало хто звертав увагу на походження наших вишиванок, але саме ними свого часу прославилися половці, їхні вишиті сорочки та одяг мали неабиякий попит у середньовічній Італії. Тобто наш народ створив мистецтво, яке живилося корінням та образами як слов'янського, так і половецького етносу.

Цікава ще одна подробиця. Східні середньовічні джерела називають половців «жовтою ордою». До речі, руська їх назва «половці» походить від слова «полова». Проте антропологічні дослідження доводять, що вони були, як і всі кочівники, чорноволосі. І справді, не могли ж воїни «Золотої», «Голубої», «Білої» монгольських орд бути відповідного кольору. Це був символ народу, який, хоч як дивно, вклонявся Вічному Блакитному Небу. І ось цей народ з «жовто-блакитними» символами переможно у 1055 році став опановувати степові простори України. Йшли вони куренями (так у половців звалися роди), які поділялися на коші (родини). Усі воїни називалися «козаками» («ко» — небо, «зак» — захищати). Правда, коли степовики почали приймати християнство, язичницький термін «захисники неба» став їм ні до чого, а от корінь слова «коз» (вільна людина) був зрозумілий і злободенний, бо в степу наприкінці XII ст. вже виникли військові об'єднання із слов'ян та половців, які формувалися не за родовою чи етнічною ознакою, а з вільних козаків, згуртованих навколо того чи іншого ватажка. Таких людей ще називали бродниками. Цікаво, що саме в їх середовищі народилося слово «гетьман».

— Але ж тоді виходить, що Запорозькій Січі, 500-річчя якої недавно святкували, значно більше років і заснували її не без половецького впливу?

— Запорозька Січ виникла на острові Хортиця все-таки саме 500 років тому. А от козацтво справді набагато раніше, і його коріння сягає часів половецьких куренів та кошів, і тих традицій, що народилися в слов'яно-тюркському середовищі на порубіжжі Київської Русі. Таке виняткове явище, як українське козацтво з його унікальною культурою та способом життя, не могло виникнути з нічого. Такого в історії не буває. Перші запорожці ні в чому не відрізняються від своїх попередників, тих же бродників, які разом із розрізненими половецькими загонами довгий час чинили відчайдушний опір монгольським завойовникам. Пізніше до цієї партизанської боротьби приєдналося основне населення подніпровського краю, яке згуртувалося в районі Черкас (у перекладі — «люди армії»), тобто саме на тій території, де впродовж століть формувалися традиції і спосіб життя козацтва.

— Олександре Павловичу, чи були у вітчизняній, російській історіографії спроби поглянути на половців як прабатьків України?

— Усі факти, що я виклав, ніколи не були таємницею для вчених, але майже ніхто про них ніколи не згадував. Російські і радянські історики навмисно паплюжили половців, штучно обходячи питання про виникнення українського народу (обгрунтованої концепції цієї проблеми й досі нема). Чому? Та тому, що визнання половців за предків українців перекреслює тезу про кровну спільність «трьох братніх слов'янських народів». Для українців слов'янський період тільки епізод у тисячолітній історії. За нашими плечима і в нашій крові трипільці, палазги, скіфи, сармати, анти, гунни, готи. А от історія Росії починається із слов'ян і фінно-угорських племен. Так хто ж «старший брат»? Спростувати це неможливо. Тож і залишалася тільки тактика замовчування.

— У 10-томній «Історії УРСР» половцям відвели «аж» одну сторінку.

— З тієї ж причини були зупинені майже усі дослідження козаччини, бо неупередженому досліднику швидко ставало цілком ясне коріння цього дивовижного явища, що сягає часів половецьких куренів. Негативно вплинуло на розвиток історичної думки і те, що після насильницького виселення кримо-татарів (ще одного нащадка половців, народу, близького по крові українцям) була репресована більшість фахівців тюркської мови.

Історики української діаспори здебільшого послідовники М.Грушевського — представника львівської історичної школи, яка стверджує, що тільки Галичина була правонаступницею Київської Русі, не помічаючи, що саме на берегах Дніпра формувалася українська нація, її мова, що саме тут наші предки вперше сказали по-половецькому «Я кохаю Україну».

Чернігів.

Анелія ГЕРАСИМЕНКО, історик

ЯК МЕНІ ШКОДА, ЩО ЗНИЩИЛИ ХУТОРИ

Щодо доцільності приватизувати землю у нас можна почути різні міркування, нерідко — діаметрально протилежні. Як і про індивідуальне господарство на селі, або, як тепер модно називати, фермерство. Чи приживеться воно в Україні? Гадаю, що значною мірою нам може допомогти дати відповідь на це питання минувшина українського народу. Отож звернімося до неї, до тих документів, що зберігаються в архівних сховищах.

У 1765 — 1769 роках на Лівобережній Україні був проведений Генеральний опис, в якому знаходимо різні цікаві відомості про українські хутори. Господарями цих поселень були різні верстви українського тогочасного суспільства: гетьмани, козацька старшина, ченці, козаки, міщани і навіть купці. З'явилися хутори на купленій або подарованій землі, яка належала їхнім господарям на правах приватної власності.

Хутори виростали, як правило, за межами села або слободи. Його хаз орієнтувався насамперед на природні умови. Якщо хутір містився у лісі, то будували винокурні та пасіки. Там, де текла річка, — ставили млини.

Здебільшого хутори як господарства були комплексними. Так, на хуторі Займище, що розташовувався у Стародубському полку і належав сотникові Я. Якимовичу, була значна кількість орної землі й угідь. Серед господарських будівель значилися винокурня та гребля. Граф К. Розумовський, колишній гетьман (Переяславський полк), мав великі земельні володіння: вирощували переважно зернові культури. Була пасіка на 32 вулики, на річці стояв млин.

Господарство К. Розумовського обслуговували: вівчар, чабан, пасічник та інші. Вони одержували платню.

У XVIII столітті хутори росли, наче гриби. Візьмімо для прикладу Прилуцький полк. У 1740 році в ньому нараховувалося близько 10 дворів, а в 1780 році — уже 400. У 1783 р. замість поділу на полки царський уряд утворив намісництва. Кількість хуторів Чернігівського намісництва становила: у Борзнянському повіті — 40 відсотків, у Чернігівському — 25, в Березнинському — 30, в Ніжинському — 35. У південній, степовій частині цього ж намісництва. хуторів було ще більше: у Прилуцькому повіті — 67 відсотків, у Роменському — 84, у Гадяцькому — 90 відсотків усіх сільських поселень.

Великі хутори в кінці XVIII століття стали господарствами з високою товарністю продукції. Тут вироблялися горілка, сало, мед, тютюн тощо. Торгували великою рогатою худобою, кіньми. Хліб був дуже дешевий, а отже, як товар — невигідний.

У XIX столітті хутірська система на Україні зміцніла і набула ще більшої спеціалізації. Так, на Полтавщині, біля містечка Келеберда, на розташованих довкола нього хуторах козаки розводили чудових сивих овець, що мали прекрасну густу вовну сріблястого кольору. М.Арендаренко у своїй книзі «Записки про Полтавську губернію» (1846 р.) наводить таку картину: Кобеляцький повіт мав 1 місто, 10 містечок, 22 поселення, 112 сіл, 1 слободу і 307 хуторів. Лохвицький — 1 місто, 5 містечок, 75 поселень, 22 села, 2 слободи і 105 хуторів. Найбільша кількість хуторів серед інших поселень була і в інших повітах Полтавської губернії.

Хутори проіснували до 1929 року. У листопаді Пленум ЦК ВКП(б) схвалив рішення ЦК КП(б)У ліквідувати хутори. Хуторян примусово переселяли в села. Так були ліквідовані ці добре організовані господарства.

Наробили «шороху» кияни в Сан-Маріно

Авторалі

На етапі чемпіонату Європи з авторалі, що проходив у Сан-Маріно, як ми вже повідомляли, відмінно виступив український екіпаж у складі Олександра Салюка та Сергія Томанчі.

Спортсмени з десяти країн змагалися протягом двох днів. На старт вийшли 137 екіпажів. Наші земляки вирушили на трасу на автомобілі з об'ємом двигуна 1600 куб. см (ВАЗ-2108-06) у класі А-3. Після першого дня київський дует фінішував другим, пропустивши вперед лише екіпаж на автомобілі «Опель Корса». До речі, в цьому ж класі виступали такі відомі машини, як «Шкода фаворит», «Альфа-ромео», «Пежо-205».

Найважчим виявився другий день: старт о восьмій, фініш о 24 годині, шлях у 850 км, 300 з них — сімнадцять швидкісних ділянок. Щоправда, одну з них усе ж відмінили через туман і аварію, що сталася напередодні.

Українці дуже хотіли не опуститися нижче свого другого місця. Та німецький екіпаж «Опель Корса» зійшов з траси, і кияни завершили дистанцію лідерами.

Отже, ми маємо поки що одну команду, здатну боротися із зарубіжними суперниками на рівних і перемагати їх. Фінансує її авіакомпанія «Хорс», директор якої — штурман того екіпажу, що переміг на етапі в Сан-Маріно — Сергій Томанчі. До речі, коштом цієї ж авіакомпанії придбано автомобіль «Лянча» (група А). Це перший в Україні автомобіль такого класу. Що ж, побажаємо Салюкові й Томанчі успіхів на трасах чемпіонату світу.

На знімку: українські автогонщики Сергій Томанчі (ліворуч) і Олександр Салюк.

Фото Бориса ХОВХУНА.

Ярослав СЕРГІЄНКО

У «ПРИКАРПАТТЯ» СЕРЙОЗНІ НАМІРИ

Футбол

Перша ліга. 22 тур: «Прикарпаття» — «Закарпаття» — 3:1, «Скала» — «Приладист» — 3:2, СК «Одеса» — «Динамо» — 1:0, «Артанія» — «Дніпро» — 2:3, «Евіс» — «Хімік» (Северодонецьк) — 1:0, «Металург» — «Сталь» — 2:0, «Хімік» (Житомир) — «Нафтовик» — 2:2, «Десна» — «Автомобіліст» — 0:0, «Поліграфтехніка» — «Норд-Ам-Поділля» — 3:2, «Ворскла» — «Кристал» — 1:0.

Два тури другого кола чемпіонату країни серед команд першої ліги засвідчили, що лідери взимку не гаяли часу. Адже кожний клуб зазнав певних втрат. І треба було у короткий термін шукати заміну тим, хто пішов до команд вищого класу, награвати ланки, шукати оптимальний склад. Не дивно, що «Прикарпаття», «Поліграфтехніка», «Евіс» вдало стартували весною. А от СК «Одеса» і «Ворскла» приємно здивували своїх прихильників, перемігши клуби, які входили у лідируючу групу. Одесити зробили різкий стрибок з підвалин турнірної таблиці, а «Ворскла», яка у міжсезоння втратила не тільки провідних гравців, а й наставників, міцно закріпилася на плацдармі, від котрого до лідерів подати рукою.

Звичайно, після двох турів важко робити якісь висновки про силу і наміри команд. Адже тепер лідери (за виключенням «Сталі» і «Дніпра») проведуть два матчі на чужих полях. Але можна стверджувати, що «Прикарпаття» не поступиться місцем у чільній двійці. Звичайно, якщо на провідних гравців клубу не покладуть око тренери команд вищої ліги або вербувальники з ближнього зарубіжжя. Зараз «Прикарпаття» має найбільш збалансований склад, де зібралося багато досвідчених гравців. Недаремно наставники збірної країни залучали до тренувальних ігор кращих нападаючих іванофранківців.

Хочу висловити припущення, що весняна частина чемпіонату буде набагато цікавішою за осінню. І не тільки тому, що невдахи першого кола намагатимуться виправити турнірне становище. У багатьох клубах виросли цікаві молоді гравці, які задаватимуть тон грі, бо саме їм відроджувати український футбол.

Матчі 23 туру команди другої ліги проведуть 7 квітня.

А ось становище команд після 22 туру:

	І	В	Н	П	М	О
Прикарпаття	21	14	3	4	43—22	31
Поліграфтехніка	21	13	7	2	25—11	29
Дніпро	21	14	2	5	35—18	30
Евіс	21	12	5	4	42—19	29
Сталь	21	11	4	6	31—29	26
Нафтовик	21	9	7	5	26—15	25
Хімік Ж	21	9	5	7	22—22	23
Норд-Ам-Поділля	21	9	4	8	29—21	22
Ворскла	21	9	4	8	15—21	22
Закарпаття	21	8	5	8	18—20	21
Скала	21	8	3	10	26—28	19
Динамо-2	21	7	4	10	25—24	18
Металург	21	7	4	10	21—32	18
Хімік Св	21	6	5	10	20—27	17
СК Одеса	21	5	7	9	21—28	17
Кристал	21	5	7	9	14—20	17
Артанія	21	5	4	12	16—32	14
Автомобіліст	21	5	4	12	19—29	14
Приладист	21	4	6	11	15—28	14
Десна	21	3	6	12	14—32	12

Захищалися краще, ніж атакували

Збірна олімпійська Словаччини — збірна олімпійська України. 0:0. Товариський матч. Пряшів. Стадіон ФК «Татран». 2307 глядачів (вміщує 16000). Суддя Дарко Ямшек (Словенія).

Словаччина: Земан, Горняк, Семенік, Грнчак, Леінтер, Контош, Лабант, Демо, Медведь, Руснак (Петруш, 46, Лапшанські, 77), Кочіш.

Україна: Шовковський, Султанов (Круковець, 46), Федоров, Ващук, Коваль, Амеліхін (Венглинський, 76), Косовський, Прудіус, Кардаш, Кривенцов (Грегуль, 85), Онопко (Мочуляк, 46).

Попереджено Кривенцова, Круковця, Прудіуса.

Торік арбітр з міста Морібор (Словенія) Дарко Ямшек був у складі бригади, яка обслуговувала футбольний товариський матч у Загребі Хорватія — Україна (національні збірні). До словенського тріо в нашої сторони тоді було чимало претензій. А цього разу словенець відпрацював, як то кажуть, відмінно. А жовті картки українцям було показано за суто ігрові порушення, і справедливо.

Сам матч, попри нульовий рахунок, був гострий і напружений. Кілька слів про наших суперників. Для словаків це був третій офіційний матч. Вони поступилися 2:4 чехам, а перед цим дуже переконливо — 5:1 обіграли словенців. До речі, збірна Словенії — суперник української збірної у відбірковому турнірі молодіжного чемпіонату Європи. Так-от, словаки в Пряшові практично протягом усієї зустрічі володіли ініціативою. Однак якоюсь винахідливою грою щодо тактики вони не відзначилися, хоча мали кілька моментів для взяття воріт. На 33-й хвилині Демо пробив сильно, але чудово зреагував Шовковський. У другому таймі після ударів Лабанта і Кочіша м'яч, відповідно, влучав у штангу і перекладину.

— Мої підопічні, як і в недавньому матчі в Ізраїлі, — сказав головний тренер олімпійців Володимир Мунтян, — краще організували оборону, ніж атаку. Про причини цього зможемо казати після ретельного аналізу. На жаль, ми все якось не можемо зібратися перед такими матчами хоча б за кілька днів і попрацювати разом. Утім, я з оптимізмом дивлюсь у майбутнє. Ми вже маємо кістяк команди і до офіційних матчів, гадаю, нам вдасться створити боєздатний колектив.

Суперник мені сподобався. Мало того, я був приємно вражений змістовною грою словаків. На закінчення хочу подякувати керівництву ФК «Динамо» (Київ) і його президентові Григорію Суркісу. Динамівці організували для нас чартерний авіарейс. І, звісно, ми вдячні нашому головному спонсорові — науково-виробничій фірмі «Геотон» (президент Дмитро Злобенко).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Пряшів — Київ.

На знімку: момент зустрічі олімпійських збірних Словаччини та України.

Фото Віктора ЗАМБОРСКІ (Пряшів).

Віктор СТАНКЕВИЧ, *журналіст*

ПІД ЛЕЖАЧИЙ КАМІНЬ...

Минулого тижня два суперники українських футболістів по четвертій відбірковій групі чемпіонату Європи-96 проводили товариські матчі. Фаворити — італійці, яким ще доведеться влітку виступати на чемпіонаті світу в США, поступилися збірній Німеччини на її полі — 1:2. Рахунок відкрив італієць Діно Баджо, але два удари Клінсмана вивели вперед господарів.

Утім, ми мали більший інтерес до поєдинку, що відбувався у Валенсії, на стадіоні «Луїс Касанова». Там збірна Іспанії приймала команду Хорватії. Саме з хорватами за одну з двох путівок, так вважає більшість прогнозистів, й вестиме боротьбу українська національна команда.

Минулого року мені вдалося побувати в Загребі, на товариському матчі Хорватія — Україна. Тоді наші навіть мали певну перевагу, але все ж поступилися — 1:3. Проте не це мене здивувало найбільше. Здивував склад господарів. Уявіть собі, спекотного червня, відірвавшись від солодкого відпочинку на найкращих курортах світу, до своєї столиці злетілися хорватські футбольні зірки, які виступають у найпрестижніших клубах Європи.

— І дивного тут мало, — сказав мені тоді Алан Бокшич, який ще виступав за марсельський «Олімпік» і тільки-но разом із своїм клубом виборов Кубок європейських чемпіонів. — Я б і з іншої планети прилетів додому, щоб зіграти за збірну Батьківщини. І такі всі ми — великі патріоти, хорватські футбольні легіонери...

На матч до Іспанії наставник хорватів Мирослав Блажевич викликав двадцять двох гравців. Чотирнадцять з них — «іноземці»: ціла команда, та ще й із запасними. Захисники Білич («Карлсруе», Німеччина), Єркан («Ов'єдо», Іспанія), Штімац («Кадіс», Іспанія), Вукович («Форвертс», Австрія), півзахисники Просінечкі («Реал», Мадрид, Іспанія), Станіч («Хіхон», Іспанія), Ярні («Торіно», Італія), Бобан («Мілан», Італія), Вучевич («Барселона», Іспанія), Андріяшевич («Сельта», Іспанія), Асанович («Хіхон», Іспанія), нападаючі Бокшич («Лаціо», Італія), Шукер («Севілія», Іспанія), Янкович («Ов'єдо», Іспанія).

Десятеро з них виходили на поле в тій грі і влаштували справжній концерт. Красиві комбінації, які завершили Просінечкі (6 хвилина) і Шукер (52), принесли переконливу перемогу гостям. А між іншим іспанці — учасники фінальної частини чемпіонату світу в США. Але вони навіть не змогли реалізувати пенальті, який пробив Хуанеле. Відмінно зіграв Ладіч — воротар загребського клубу «Кроація».

І збірна Хорватії, яка існує лише якихось півтора року, й надалі набиратиме міць. У цьому жодного сумніву, бо знаю, яке серйозне ставлення до футболу і конкретно національної збірної в цій країні з боку болільників і керівників держави.

Українська збірна теж має підтримку, але тільки народну і не більше. Адже в нашій країні відсутня цільова державна програма розвитку футболу. І тільки активна допомога уряду, перших осіб країни здатна зрушити справу з мертвої точки.

А поки наша головна команда користується різними подачками добрих людей. Не зверстано розклад контрольних поєдинків. До речі, без нас, бо ми не виїхали на ту зустріч, склали календар матчів відбіркового турніру. Наші найкращі футболісти тікають не тільки до російських клубів, а й охоче змінюють громадянство і погоджуються грати за збірну Росії. Натомість чомусь наших гравців, які виступають за кордоном, нехтують. Звичайно, Михайличенко, Кузнецов, Протасов, Заваров, Литовченко, Яремчук — хлопці вже не першої молодості. Втім, відмовлятися від їхньої допомоги гріх. А ще ж є і досить молоді футболісти: Гецко, Двірник, Кандауров, Сак. З ними ж як?

І все нам розповідають, що десь там на якомусь, ближчому до матчів, відбірковому турнірі, етапі нарешті звернуть увагу на нашу футбольну «діаспору». А поки, мовляв, коштів на виклики бракує. Так і хочеться відповісти на це словами: коли в кишені вітер віє, то не лізь у суд, Мусію.

То може, і не слід було заварювати цю кашу, рубати вікно в Європу, якщо нам все це не до шмиги. Однак під лежачий камінь, як відомо, навіть вода не тече, не те що асигнування...

Реальний вихід із скрутного становища вбачаю один: футбол на Україні повинен мати цільову державну програму розвитку. Тільки активна допомога уряду, обов'язково — перших осіб країни здатна зрушити справу з мертвої точки.

Тетяна БАШЛОВА-НІЛЬСЕН

НЕ СУШІТЬ ВИ ГОЛОВОНЬКИ ТА Й ПРО ТЕЄ ЩАСТЯ

Долі

Моя чужина особлива. В неї три обличчя: польське, норвезьке й датське. У Польщі я прожила сім років, приблизно стільки ж — у Норвегії. І ось уже другий рік живу в Данії. З Польщі душею в Україну. В Норвегії снився і Київ, і Варшава. На датській землі найрельєфніше ввижається дика краса Норвегії.

Кожна з чужин має в серці своє місце. У кожній раділось по-своєму і страждалось посвоєму, і бачення світу було своє, неповторне. Тільки питання до себе «Навіщо я тут?..» — було те саме і в Польщі, і в Норвегії, а нині у Данії. А проте я вдячна кожній з моїх чужин, що вони є, і вдячна моєму серцю, що змогло їх умістити.

У Польщі я дізналася, що воно є — воля. Тут уперше в житті відчула себе особистістю. Тут пізнала інших людей, таких не схожих до моїх співвітчизників. Тут народила доню. Тут навчала студентів російської граматики, одночасно працюючи над кандидатською дисертацією. Української мови, мого безпосереднього фаху, навчати було нікого. Польща вдарила іншою культурою, проте вжитись у неї виявилось нескладно. Вираз «злота польська есень» («золота польська осінь») довго не могла сприймати серйозно: чому «польська»? Цікава особливість мислення — думалося тоді. Винесла багато цікавих спостережень за час перебування в цій країні. Як, наприклад, таке. Зверхнє ставлення до росіян аж ніяк не ставало полякам на перешкоді щиро захоплюватися тодішніми щорічними фестивалями радянської пісні в Зеленій Гурі. Я звикла до Польщі: до диму її коминів узимку, запаху пиріжків з приватних кіосків, смаку сметани у всіх без винятку польських «зупах» (супах), дивовижної пластики і розкутості гри польських акторів, багатобарв'я польської мови. Я поверталася туди, як додому, після кожної поїздки до Києва, полегшено зітхаючи, коли останній прикордонник залишав вагон, і радіючи зустрічі з польською прикордонно-митною службою, як з рідною ненею. І все ж я покинула цю країну, шукаючи щастя на зовсім іншій землі, такій відмінній і від Польщі, і від України.

У Норвегії мене довго не полишало відчуття, що я на іншій планеті. Чудернацька мова з нечуваними доти інтонуванням і вигуками, що мають зовсім інше наповнення, ніж те, до якого ми звикли. Людські обличчя, з яких нічого не можна прочитати. Первозданно-дикі скелі, а між ними, де є місце, — оселі. Культ дерева. І ніхто нікуди не поспішає. Спокій розлитий скрізь: на вулицях, в установах, у торговельних точках, у транспорті, під час посадки і висадки. І жодного поліцянта. Признаюсь, в мене серйозно готова була зродитись думка, що норвежці не знають родинних сварок ані розлучень, а повсюдно панує злагода й взаємоповага. Я пізнавала цю країну важко й повільно.

Відступати, проте, було нікуди. Довелося пристосовуватись, покликавши на допомогу розум, волю, весь попередній досвід. Як на свої можливості, то вважаю, що непогано впоралась із завданням. Я змогла полюбити Норвегію і її людей. Я віднайшла в норвежцях те, чого немає в нас і що становить їх неповторну цінність.

Марна справа намагатись спілкуватися з ними мовою почуттів, розкривати перед ними душу. Але хто сказав, що тільки так і можна спілкуватись? Нам, слов'янам, може деколи тільки на користь вийшло б навчатись тамувати трохи наші нестримні емоції, як і уникати словесної тріскотні, що підміняє собою виразно сформульовану думку. Я ніколи не пораджу українці чи польці шукати собі пару серед норвезьких чоловіків. Бо норвежець — інакше запрограмований природою. Шукати з ним щастя — справа заздалегідь програна, бо розуміє щастя на свій лад.

Я вчила норвежців трьох мов: української (в університеті в Осло), російської та польської. В мене залишилися найкращі спогади про моїх учнів. У Норвегії мені судилося зустріти свого другого чоловіка, що працював там за контрактом, як і багато датчан. Невдовзі авіаційне підприємство, де працював чоловік, збанкрутувало, і нам не залишилось нічого іншого, як перебиратись до Данії. Чоловік радів поверненню на батьківщину, а ми з дочкою сумно пакували речі.

Найбільше нас непокоїла данська мова, а точніше — вимова. Адже різниця між данською й норвезькою — насамперед у вимові. Наші побоювання справдились: за півтора року ми все ще не опанували данської фонетики. І природа тут інша, ніж у Норвегії. Нагадує своєю рівнинністю Україну. І земля тут пахне, як в Україні, і верб багато, і житла муровані, а не з дерева, як було в Норвегії. Збереглось багато старих хат, навіть із вісімнадцятого сторіччя. Вони дивовижно нагадують українські мазанки: білі, а стріха схожа на нашу солом'яну, тільки замість соломи — морська трава. Церкви стоять напівпорожні, як і у Норвегії, а Різдво для переважної більшості людей, як і Пасха, позбавлене будь-якого релігійного забарвлення.

Колись я любила співати: малою під батькову гру, і в шкільному хорі, і в «Гомоні» в Леопольда Івановича Ященка. І просто з друзями. Більше не співаю. Як і не сушу собі голову питанням, що таке щастя.

І білі ночі не заважають більше спати влітку. Тільки все ще мені страшенно сумно, що восени так рано тут темніє. Листопад і грудень в Данії особливо важкі: ніч, вітер і дощ замість снігу. Як і в Норвегії, бракує мені т[illegible] божественного запаху квашеної городини з наших овочевих магазинів у Києві, домашнього сиру, пучків калини в бабусь на Володимирському ринку, гречаного меду... А восьмого березня — квітів. Бо жіночий день святкують у Скандинавії виключно політично, і квітів жінкам не дарують. Хіба можна до цього звикнути?..

Фото Володимира ФАЛІНА.

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

Світланин день

Як справи, колеги!

На тлі відвертої антиукраїнської кампанії та переслідування газетярів, що стоять на державотворчих позиціях, не зовсім ординарною видається подія, яка відбулася нещодавно в Київському народному суді Донецька. Суд за головування Віктора Поповича розглядав позов члена правління обласної організації СЖУ Світлани Єременко проти редактора газети «Акцент» Анатолія Криволапова. Такого, принаймні на Донеччині, ще не було: жінка-журналістка затіяла судову справу супроти власного монолітного начальства, яке до цього без зайвого клопоту вже «здихалося» від кількох «неслухняних» підлеглих. Тож мало хто вірив в успіх позивача, хоча всі розуміли, на чиєму боці правда.

Коротенько про суть справи. 21 вересня минулого року головний редактор «Акценту» А.Криволапов попередив С.Єременко, що посада завідувача відділу студентської молоді, яку вона обіймала, скорочується. А незабаром буде скорочено і її саму. Як водиться у таких випадках, знайшли і «причину»: молодіжна газета начебто з вини Світлани втратила студентську аудиторію. Від такої несподіванки молода жінка-журналістка, мати двох маленьких діточок, отримала неабиякий стрес і в цей день не змогла взяти участь у редакційній літучці. Це, як з'ясувалося опісля, і стало початком її «кримінали». Невдовзі С.Єременко бере інтерв'ю у ректора Донецького держуніверситету, члена-кореспондента Академії наук України, голови обласної організації Всеукраїнського товариства «Просвіта» Володимира Шевченка про реформу вищої школи. Та злободенному матеріалу, на диво, не знаходиться місця на сторінках газети, натомість його автору інкримінують прогул. «Підвести» молоду, енергійну, досвідчену журналістку під скорочення без виробничої потреби здалося А.Криволапову замало, і він звільняє її за статтею, звільняє тоді, коли Світлана перебуває на лікарняному...

До честі секретаріату обласної організації СЖУ, він не залишився осторонь цього конфлікту. А.Криволапов, колишній номенклатурний працівник, поводився в цій ситуації надто впевнено. Переконаний у своїй кінцевій перемозі, він навіть дозволив собі з'явитися на судове засідання без адвоката. І, як з'ясувалося, помилився... Та чи визнав, врешті-решт, свою провину? Сумнівно...

Історія із Світланою — зовсім не «побутово-редакційна». Її коріння сягає глибше. Сама журналістка вважає, що її переслідують саме за те, що вона стоїть і стояла на позиціях української державності, була одним із фундаторів та членом редколегії регіональної української газети «Східний часопис». І це, повірте, не самовихваляння журналістки. Добре знаю колегу, її творчість. На першій потужно-стихійній хвилі національного відродження її матеріали були вигідні російськомовному «Комсомольцу Донбасса» (нині — «Акцент»). Завдяки Світлані газета «КД» стала майже двомовна, адже писала журналістка українською. А тепер, коли молода держава переживає затяжну кризу, коли ознакою «місцевого демократизму» стає дедалі більш відверте паплюження всього українського, С.Єременко стала небажаною в редакції, а її матеріали — в газеті. На редакційній літучці А.Криволапов заявив: якщо хоче навчати дітей в українській школі, то хай їде до свого Житомира. І це сказав член обласної комісії при облдержадміністрації із впровадження Закону про мови в Україні, депутат облради!.. Та що депутат, коли сама облрада вперто нав'язує «двуязычие», надаючи йому майже офіційного статусу. А тим часом на Донбасі ледь жевріють україномовні газети, у скруті перша, і єдина поки що в Донецьку, українська школа, з'являються складнощі в роботі українського гуманітарного колегіуму, відкритого з такими труднощами тощо...

Так, Світлана Єременко виграла свою справу! На роботі її поновили, але цькування триває. Тож скільки треба мужності, щоб продовжувати боротьбу за власні переконання, за майбутнє своїх дітей, за Україну, коли не у ворожому, то збайдужілому оточенні!.. Допомагай, Боже! Чи — держава?..

Донецьк.

ЛЮКС, ПАССАЖИРСКИЙ, ГРУЗОВОЙ, АВТОМОБИЛЬ СКОРОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ, РЕАНИМОБИЛЬ - СЕМЕЙСТВО РАФ

Удобный просторный салон, динамика, комфорт делают РАФ незаменимым для медицинского обслуживания, перевозки пассажиров, грузов.

Телефоны: -10-3712-217245 Латвия
-044-2717125 Украина
-095-1412032 Россия

GRATA Корпорация ГРАТА

RAF · RAF · RAF · RAF · RAF

Предлагаем со склада в Киеве:

1. Швейные машинки фирмы «Пфафф» (Германия).
2. Обувь текстильная (Китай).
3. Кожгалантерея (сумки из натуральной кожи, кожзаменителя, ремни из натуральной кожи) (Италия).
4. Механические противоугонные устройства (Тайвань).
5. Одеяла жаккардовые полушерст. (р-р 205-140 см).
6. Иголки для швейных машин 97 класса, тип 0052.

Продаем:

1. Электролампочки 60, 75, 100 ВТ (миним. партия 1000 шт.).
2. Лак паркетный эпоксидный (не менее 2-х тонн).
3. Люминесцентные лампы ЛД-20,36,40.
4. Линолеум: безосновный, на цветной основе, на основе красный (Украина).
5. Олифа натуральная льняная (банки 2,5 кг).
6. Стиральный порошок универсальный СМС (мешки по 30 кг/т) (Украина).
7. Электроутюги (Украина).
8. Электрокипятильники.
9. Столик сервировочный (Украина).
10. Электрокамины.
11. Дезодорант для помещений (Германия).
12. Калькуляторы «Касио» (Япония).
13. Калькуляторы «Ситизен» (Тайвань).
14. Телевизоры «Голд стар 14» (Южная Корея).
15. Шампунь «Ромашка» 300 мл (Киев).
16. Шампунь «Юна» 190 мл (Киев).
17. Краска для волос «Альви Блонд» (Киев).
18. Куртка муж. ветровка (Пакистан) (р-ры 48-52).
19. Автомобиль «Вольво» полуприцеп-рефрижератор, тип Ф-12, зарегистрирован в 1990 году.
20. Автомобиль «Урал»-Кунг, пробег 17000 км.

Предоставляем:

складские отапливаемые помещения для хранения грузов;
автотранспортные по перевозке грузов по Украине и странам СНГ.

Наши реквизиты: *252280, МСП, Украина, г. Киев-57, ул. Довженко, 7. Тел. 449-85-86.*

КОВРОВЫЕ ПОКРЫТИЯ ПРОИЗВОДСТВА США

(а также ковры производства Франции)

оптом и в розницу

гарантия 5 -10 лет

ширина рулона 3,66 м

телефоны: (10-3712) 286-527 - Латвия
(044) 244-06-16 - Украина
(095) 141-20-32 - Россия

GRATA

СТРАХОВОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «САЛАМАНДРА»

СТУПЕНИ РОСТА

(Основные итоги трех лет работы)

СВОДНЫЙ БАЛАНС

(по состоянию на 01.01.1994 г. в млн.крб.)

Актив	на 01.01.1993г.	на 01.01.1994г.
I. Основные средства и другие внеоборотные активы	50	10572
II. Запасы и затраты	7	659
III. Денежные средства, расчеты и другие активы	2108	37760
Баланс	2165	48991
Пассив	на 01.01.1993г.	на 01.01.1994 г.
I. Источники собственных и приравненных к ним средств, в том числе:	1077	37990
- уставный фонд	25	250
- резервный фонд	416	31539
- финансирование капитальных вложений	21	232
- специальные фонды и целевое финансирование	563	4082
- резервы будущих затрат и платежей	52	1887
II. Долгосрочные пассивы	—	—
III. Расчеты и другие пассивы	1088	11001
Баланс	2165	48991

ОСНОВНЫЕ ИТОГИ ТРЕХ ЛЕТ РАБОТЫ

1. ЗА ИСТЕКШИЙ ПЕРИОД САО «САЛАМАНДРА» превратилось, в полном смысле этого слова, в **общенациональную** страховую компанию.

Филиалы САО работают во всех областных, во многих административных и индустриальных центрах Украины. Имеются филиалы и представительства в ближнем и дальнем зарубежье. Всего филиалов — 54.

2. САО «САЛАМАНДРА» — это компания с **полным набором страховых услуг**, предлагаемых как юридическим лицам, так и гражданам.

Высокое качество этих услуг подтверждено **лицензией Государственного комитета Украины по надзору за страховой деятельностью**, выданной на срок 25 лет (№ 117/100 от 23 декабря 1993г.)

3. КЛИЕНТАМИ САО «САЛАМАНДРА» стали десятки тысяч граждан Украины, сотни предприятий, организаций, колхозов, коммерческих структур республики.

Общий объем ответственности по договорам страхования имущества и имущественных интересов юридических лиц, жизни, здоровья и собственности граждан превысил **500 млрд. крб.**

Выплачено страхового возмещения - 14,5 млрд. крб.

По итогам 1993 года прибыль САО «САЛАМАНДРА» составила 9,5 млрд. крб.

4. Средства, заработанные САО, активно работают на подъем экономики Украины.

Построен многоквартирный жилой дом, введены в действие несколько мельниц и линия по приготовлению сгущенного молока.

Завершается строительство двух кирпичных заводов с ежегодным выпуском 50 млн. шт. кирпича, финансируется строительство ряда объектов промышленного и социально- культурного назначения.

Успешно работают учрежденные САО «САЛАМАНДРА»: страховое общество «АВИКОС», банк «КОНГРЕСС», торговое предприятие «КОНТИНЕНТ», инвестиционная корпорация «ЮГ-ИНВЕСТ», фирма «ЛЕВОБЕРЕЖЬЕ» и другие структуры. Создается сеть доверительных обществ.

5. Осуществлен выход на международный рынок страховых услуг.

Совместно с американскими партнерами САО созданы компании «Standard Reinsurance of North America, Ltd» и «Standard administrative Service, Ltd». Налажено тесное сотрудничество по страхованию и перестрахованию с компаниями «Sovag», «Colonia», «Colonia Krankenversiherung», «Kelnische Ruck» (Германия), «Swiss Re»(Швейцария) и др.

6. Предоставляя страховую защиту юридическим лицам и гражданам, САО «САЛАМАНДРА» оказывает им все возрастающую спонсорскую и благотворительную поддержку. На эти цели выделено около полумиллиарда карбованцев.

Помощь получают спортивные команды и художественные коллективы, талантливые школьники, пенсионеры и инвалиды.

Чорнобильська зона становить не тільки радіаційну загрозу, і не тільки для тих, хто в ній перебуває. Так вважає віце-президент Ліги незалежних вчених СНД, керівник — головний інженер громадського центру «Форма», доктор технічних наук, професор Віктор СЕДЛЕЦЬКИЙ.

Леонід ГАШИНЬ

ВСІ МИ – МАГНІТОФОНИ?

Жахливі здогадки професора В.Седлецького

НА ЙОГО думку, в тридцятикілометровій зоні створено умови, в яких принципово змінюється поведінка всіх без винятку елементів живого і неживого природного середовища. Спричиняє це не просто радіація, а дія радіонуклідів разом з випромінюванням радіолокаторів. А їх навколо Чорнобиля три — це пасивна ретрансляційна установка Чорнобиль-2, активна передавальна позиція загоризонтного комплексу Любеч і приймальна позиція Гончарів Круг. У цьому трикутнику, посеред якого розташована Чорнобильська АЕС, випадково утворився, як гадає вчений, так званий «фазовий котел». В ньому все неминуче зазнає згубних змін — від реліктових бактерій, які зрештою формують кристалічні породи, до людини, причому на психічному рівні.

В. Седлецький вважає, що треба негайно протидіяти цьому явищу, зокрема технічним втручанням у його розвиток. До речі, такі «фазові котли» можуть бути не тільки рукотворні, а й природні. Але чорнобильський трикутник на Земній кулі — то загроза не лише глобальних змін на планеті, а й небезпека повного зникнення популяції людини у нинішньому вигляді.

В зоні відчуження така ситуація склалася випадково, бо тільки під час опромінення певною радіохвилею певного радіонукліду, що потрапив у мозок, людина зазнає психічного впливу. Можна говорити про «трансурановий наркотик». Якщо врахувати розмаїття радіонуклідів у зоні та широкий спектр частот радіолокаційних променів, то «творчий простір» для його Величності Випадку забезпечено.

За припущенням В. Седлецького, за трансурановий наркотик цілком може правити америцій, виявлений в зоні після вибуху реактора. У ланцюжку його радіаційного розпаду він, до речі, з'являється знов і знов у вигляді нових ізотопів, які випромінюють то гамма-, то бета-, то альфа-частки. Це лише підвищує шкідливість цього й так токсичного, як вважають, штучного елементу. А його розповсюдження вийшло вже далеко за межі Чорнобильської зони і набуло чи не глобального масштабу. Певне, до трансуранових наркотиків належать і інші елементи.

Підібрати частоту зовнішнього опромінення, яка «включає» в дію нарколептичні властивості тих елементів, не важко. Це відомі фізикам резонансні частоти цих атомів. А зробити прилад-випромінювач потрібної електромагнітної хвилі під силу будь-якому ентузіастові. За розмірами він буде не більший від пляшки шампанського. Якщо ще спеціальними добавками до їжі закріпити відповідний елемент-нарколептик, приміром америцій, в мозку людини, то її будь-якої миті можна позбавити розуму, увімкнувши той випромінювач. Це ще не керований вплив на свідомість, але вже зовнішнє втручання в неї, або просто виключення її.

Втім, за словами В. Седлецького, людину цілком можна «запрограмувати» на потрібні комусь дії під променем-керівником, якщо заздалегідь під таким же променем дати їй «подивитися» фільм про ці дії на чуттєвому рівні: на важливі для керування органи чуттів та нервові закінчення майбутньому «зомбі» подають сигнали, попередньо записані від людини, яка імітувала ці дії. Такі пристрої, начебто, вже є. А кодування може відбуватися на рівні підсвідомості. Крім того, з'ясовується, не завжди обов'язково жертві «ковтати» америцій тощо. Досить їй потрапити до зони, попередньо «зарядженої» тим самим америцієм. Тоді людина-зомбі виконає потрібну роботу в потрібному місці, яким може бути що завгодно. Наприклад, кабіна на виборчій дільниці поруч з урною для бюлетенів...

Фантастична теорія, чи не так?! За нею всі ми скидаємося на... магнітофони, де замість касети служать радіонукліди, а спрямовані зовні електромагнітні хвилі заміняють електроживлення. А коли «западе в саму душу» нам чиясь ледве чутна «мелодія», можемо і «заспівати», щоправда, з чужого голосу. Проте професор В. Седлецький гадає, що ця теорія вже дійшла до практичного втілення, і дехто з сильних світу цього, навчившись замовляти «музику», «слухає» її з насолодою. Дай, Боже, щоб професор помилився в цьому!

Щодо управління свідомістю людини, то В. Седлецький переконаний, що дослідження в цьому напрямі провадять в Україні давно і активно, а ось штучній появі психопатогенних «котлів» наука навряд чи приділяє достатню увагу. Він пошкодував, що кількаразові звернення центру «Форма» і Ліги незалежних вчених до різних державних інстанцій з проханням допустити експедицію в чорнобильський трикутник досі були марні. А цій експедиції належало б вивчати, хоча б на прикладі америцію, можливе утворення в людському організмі нарколептичних сполук під час його тривалої протидії малим дозам опромінення, механізми формування самих «фазових котлів», вплив тих чи інших станів різних ізотопів на генетичний апарат людини з урахуванням, зокрема, неоднорідності енергонасичення (це дуже важливо) певного об'єму, який містить ті ізотопи, — почнаючи від кубічного метра і закінчуючи розмірами нашої планети...

Вченого, який уже не один рік оббиває пороги різних відомств, органів та установ, сприймають там, мабуть, як дивака, і дозволу на дослідження в зоні не дають. А на його думку, саме з території України через її геофізичне розташування та чи не найбільший у світі енергетичний потік може постати загроза існуванню людства і всієї планети Земля.

Тому В. Седлецький, керуючись тезою «Психофізика — це жива матерія суспільства», недавно почав розповсюджувати серед іноземних посольств в Україні, представництв закордонних фірм і підприємств та міждержавних об'єднань Заклик, у якому ділиться своїми побоюваннями і просить вплинути на уряд, Верховну Раду і Президента України стосовно негайного проведення незалежної експертизи Чорнобильської зони і прилеглих до неї територій. Він також сподівається на сприяння іноземців у створенні позадержавних інститутів з проблем Чорнобильської катастрофи і з вивчення америцію.

Що ж, наміри цілком зрозумілі, бо відомо, що підтвердити правдивість теорії може тільки практика. До того ж, якщо В. Седлецький, хоч як це прикро, має рацію, та практика знадобиться ще й для розроблення засобів захисту. І не тільки від зловмисників із «пляшками шампанського» за пазухою, а і в багатьох інших випадках, зокрема у технологічних процесах. Приміром, за версією В. Седлецького до «збігу обставин», який ще вважають за причину Чорнобильської катастрофи, слід віднести і випадковий техногенний вплив на поведінку і операторів, і конструкцій четвертого блоку ЧАЕС.

Фото Олени ПОРОШАН.

Монологи

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ВИСТУП

Шановні брати і сестри, а також інші родичі!

Як стало відомо з деяких газет, ми зараз відчуваємо серйозний дефіцит електроенергії, нафти, газу, бензину, керосину, свічок, ковбаси, сала, масла, аміаку, черевиків, чобіт, шкарпеток, колготок, горілки, вина, шампанського, бражки, огіркового лосьйону, цементу, цегли, прасок, парасольок, запчастин, потягів, зерна, сталі, чавуну, трусів, транзисторів, горшків, яєць тощо.

Пропоную найефективніший спосіб виходу зі становища, що не потребує зовсім ніяких додаткових витрат.

Отже, нам необхідно:

по-перше: негайно закрити заводи, шахти, фабрики, інститути, школи, дитячі садки — взагалі всіх споживачів сировини, палива, енергії;

по-друге: весь громадський транспорт поставити на прикол;

по-третє: терміново відключити у квартирах світло, газ, тепло, воду та радіо;

по-четверте: ціни на товари підняти так, щоб ні в кого і думка не майнула хоч що-небудь купити;

по-п'яте: ... хоча, мабуть, досить.

Тож голосуйте за нас в другому турі виборів!

Запитуєте, що дасть виконання цієї нашої програми?

Відповідаю: незабаром побачите!

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора А. ГОРЛОВ.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 312077.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311061.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».